Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

HAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען.

הייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr 247	Łódź, Czwartek 24 października 1929 r.	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז דאנערשטאג, כ תשרי תר״צ	№ 247

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטר׳ קאווער 21, טעל. 24-71

נייע 6000 סערטיפיקאטען

פאדערט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע

ירושלים, 23 (יט״א טעלעגראפיש).

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט זיך געווענדעט צו דער א״י־רעגירונג מיט א פאדערונג פון נייע 6000 סערטיפיקאטען.

פערגיטיגונג פאר די געליטענע פוילישע יודען

פאדערט דער פוילישער געזאנדטער אין לאנדאן

לאנדאן, 23 (יט״א טעלעגראפיש).

דער פוילישער געזאנדטער אין ענגלאנד סקירמונט האט איבערגעגעבען א נאטע דער ענגלישער רעגירונג. אין דער נאטע ווערט געפאדערט אויסצוצאהלען ענטשעדיגונגען די פוילישע בירגער, וועלכע האבען געליטען בעת די געשעהענישען אין א״י.

ס'וועדט רוהיגער

ירושלים, 23 (יט״א טעלעגראפיש).

די פאליציי־שעה אין ירושלים איז פערלענגערט געווארען ביז 11 א זייגער. אין תל־אביב זענען די פערקעהר־בעגרענצונגען אפגעשאפט געווארען.

סענאטאר גאדארס אויפקלערונגס-אקציע

פאריז, (יט״א) דא האט זיך אומגעקעהרט פון זיין רייזע קיין ארץ־ישראל דער בעקאנטער פראנצויזישער פאליטיקער, געוו. מיניסטער סענ. ושיסטען גאדאר, דער פארזיצער פון פראנצויזישען פרא־פאלעסטינא־קאמיטעט („פראנס־פאלעסטין״). אויפ׳ן וועג פון א״י האט סענ. גאדאר געוויילט אין עגיפטען, וואו ער איז אויפגענומען געווארען דורך דעם עגיפטישען קעניג פואר. סענ. גאדאר גרייט צו אן אקציע מיט׳ן צוועק צו אינפארמירען די פראנצויזישע עפענטליכע מיינונג וועגען דער לאגע אין א״י און דער יודיש־אראבישער פראגע.

ווידער א נייער דרייסטער פליה־פרוב איבער׳ן אטלאנטישען אקעאן

לאנדאן, 23. (ספ. טעל.) דינסטאג איז פון ניי־פונדלאנד אפגעפלויגען דער אמעריקאנער לופט־פליהער וויליאם דיטמאן. לויט א בריף, וואס ער האט איבערגעלאזען, איז דער ציל פון זיין רייזע אריבערצופליהען דעם אטלאנטישען אקעאן און אפצושטעלען זיך ערשט אין לאנדאן.

לאנדאן, 23. (א.ט.א.) דער לופט־פליהער וויליאם דיטמאן איז ארויסגעפלויגען דינסטאג, 6 פארנאכט. ביז היינט איז דערוייל פון איהם נישטא קיין שום ידיעה. אלע האנדעלס־שיפען, וואס געפינען זיך אויפ׳ן ים, האבען בעקומען א בעפעהל צו האבען אויפ׳ן אויג דעם לופט־פליהער. אויך די אירלענדישע ברעגען האבען נישט דערהאלטען קיין שום ידיעות פון דעם דרייסטען לופט־פליהער.

די וועטער־בעדינגונגען, וועלכע זענען ביז היינט מיטאג געווען זעהר גינסטיג, האבען זיך פערערגערט: דער נעפעל נעמט צו די מעגליכקייט פון זעהען אויף א ווייטערן שטח אין דער לופט.

דער פליה־פלאץ פון קראיד׳אן האט אויף יעדען פאל, א גאנצע נאכט בעלויכטען דעם פלאץ מיט רעפלעקטארען, כדי צו געבען די מעגליכקייט דעם דרייסטען פליהער זיך צו אריענטירען, וואו ער געפינט זיך.

ענגלישע אויספארשונגס-קאמיסיע

היינט אנגעקומען קיין ארץ־ישראל

ירושלים, 23 (י.ט.א. טעלעגראפיש). די אויספארשונגס־קאמיסיע קומט אן מארגען קיין א״י דעמזעלבען טאג 4 א זייגער וועט זי אפהאלטען איהר ערשטע זיצונג, וועלכע וועט זיין אן עפענטליכע. די ווייטערדיגע זיצונגען פון דער קאמיסיע וועלען זיין געהיימע און פערטרויליכע.

ירושלים, 23 (י.ט.א. טעלעגראפיש). די פארשטעהער פון דער יודישער אגענץ אין דער אויספארשונגס־קאמיסיע סער מערימאן און וויקאנט ערלייט בערייזען איצט אלע ערטער, וואו ס׳זענען פארגעקומען די אראבישע אנפאלען אין א״י און בעקענען זיך מיט די געשעהענישען.

לייכטע ערד-ציטערניש אין ארץ-ישראל

קיין שאדען איז נישט געווען

ירושלים, 23 (יט״א טעלעגראפיש).

נעכטען אין אוועגד האט זיך אין דער געגענד פון צפת, ראש־פנה און נחמנים געפיהלט א לייכטע ערד־ציטערניש. קיין שאדענס איז נישטא.

געגרינדעט א נייע יודישע קאלאניע אין א״י

תל־אביב, 23 (י.ט.א. טעלעגראפיש) נאהענט פון הרצליה איז פארגעקומען די גראנדיעזע גרינדונגס־פייערונג פון א נייער יודישער קאלאניע נתניה אויפ׳ן נאמען פונ׳ם בעוואוסטען יודישען פילאנטראפ נחן שטרויס. צו דער פייערונג זענען געקומען פיל ארעבער.

אורוגוואיער רעגירונג בעגריסט יודישע אימיגראנטען

פאריז, (יט״א) „היאס־יק״א־עמיגדירעקט״ טיילט מיט, אז אין מאנטעווידעא זענען מיט גרויס פייערליכקייט געעפענט געווארען קורסען פון שפאנישער שפראך פאר יודישע אימיגראנטען. די קורסען ווערען בעזוכט דורך 180 צוהערער־אימיגראנטען. די עפענונג האט ביינעוואוינט דער בילדונגס־מיניסטער פון אורוגוואי, וועלכער האט בעגריסט די גרינדער און שילער, פערזיכערענדיג, אז די אורוגוואי׳ער רעגירונג בעטראכט די יודישע אימיגראנטען אלס געוואונשענעם עלעמענט, וואס וועט זיכער בייטראגען פאר העכערען דעם ניווא אין אלע געביטען פון מלוכה־לעבען.

כוליגאנישע שפיצלעך

פון „אייזערנעם וואלף״ אין ליטא

קאוונע, (יט״א) ביי דער יודישער בעפעלקערונג אין ליטע האט ארויסגערופען גרויס צופרידענהייט די ליקווידאציע פון דער פאשיסטישער ארגאניזאציע „אייזערנער וואלף״. דער שעף פון דער ארגאניזאציע און רעדאקטאר פון פאשיסטישען ארגאן „סלעסארייטיס״ איז ארעסטירט געווארען. צווישען די ארעסטירטע מיטגלידער פון „אייזערנעם וואלף״ געפינען זיך איינינע אנטיילנעהמער אין סלאבאדקער פאגראם.

קאוונע, (יט״א) פון א ריי שטעטלעך אין פראווינץ זענען דערהאלטען געווארען ידיעות, אז כוליגאנעס און מיטגלידער פון „אייזערנעם וואלף״ האבען בעת די לעצטע יום־טובים געשטערט דער יודישער בעפעלקערונג אין די תפילות. אין איינינע שטעטלעך האבען די ארטיגע כוליגאנעס געמאכט פאלשע אלארמען וועגען שרפות, כדי איבערצושרעקען די מתפללים.

אראבישע פרויען-דעמאנסטראציע

ירושלים, 23 (י. ט. א. טעלעגראפיש). דער קאנגרעס פון די אראבער וועגען כותל־מערבי האט אויף מאנטאג בעשלאסען א דעמאנסטראציע פון פרויען. דאס וועט זיין די ערשטע פאליטישע פרויען־דעמאנסטראציע אין דער געשיכטע פון ארץ־ישראל.

עלטערן!

איז מען לאנג עקזיסטירענדע **חדר־שולע** מערען אנגענומען קינדער, וואס לערנען אין פאזשעבנע שולען צו לערנען: חומש, רש״י, תנ״ך, משניות, גמרא, הים־טאריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריף זעלבסט צוזאמענשטעלען. מ׳וועלען אויך אנגע־נומען אנפאנגער פון 5 יאהר אן, וואו מ׳אקרט אין פערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך עברי, א שטרענג־רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פרייזען.

מנהל יחיאל דוד ראזענפעלד

פלאץ וואלנאשטשי (נייע שטאט) 6

קוועטער אפיצינע, רעכטס, 2. שט.

איז נעבעל פון אומבעוואוסטקייט

פאר דער נייער סיים סעסיע.—בעראטונגען פון די קלובען.—מ'גרייט זיך צו דער שלאכט

ווארשא, 23. (טעלעפאניש) אין סיים הויבען זיך שוין אן די בעראטונגען פאר דער ערעפנונג פון סיים.

וואס שייך דעם טערמין פון צוזאמענרופען די סיים־סעסיע איז ער נאך גענוי נישט בעקאנט. די דאזיגע אינפארמאציעס וועט דער סיים־מארשאלעק דאשינסקי בעקומען בעת דער אויפנאהמע ביים מלוכה־פרעזידענט, וועלכע וועט פארקומען אין די נאהענטסטע טעג.

ווי מיר דערוויסען זיך, האלט דאס סיים־פרעזידיום, אז די סעסיע דארף געעפענט ווערען דעם 31. אקטאבער. דער פארשלאג וועגען אונצוטרוי־וואטום פאר דער רעגירונג וועט וואהרשיינליך קימען אויף דער טאג־ארדנונג ערשט דעם 7־טען נאוועמבער.

ווארשא, 23. (טעלעפאניש). דער סיים־מארשאלעק האט אפגעהאלטען קאנפערענצען מיט די סיים־קלובען וועגען דעם פראיעקט צו ענדערן דעם רעגולאמין. ווי מיר דערוויסען זיך, וועט ער נישט ווארטען אויף די בעשלוסען פון די קלובען און באלד ווי ס׳וועט זיך אנהויבען די סעסיע פון סיים, וועט ער צוזאמענרופען א בעראטונג פון די קלוב־פארזיצערס. ס׳איז שוין בעוואוסט, אז די אוקראאינער וועלען זיך ארויסזאגען געגען.

דעם 26 וועט דער סיים־מארשאלעק אויפגענומען ווערען דורכ׳ן מלוכה־פרעזידענט, כדי פעסטצושטעלען דעם טערמין ווען ס׳וועט צוזאמענגערופען ווערען דער סיים. וועגען זיינע פלענער האט דער סיים־מארשאלעק אינפארמירט דעם צענטראלוו. אויב די סיים־סעסיע וועט בעשטימט ווערען אויפ׳ן 31. אקטאבער, וועט ער נאך אויף 4 א זייגער צוזאמענרופען א זיצונג פון סיים.

ווארשא, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פארלאמענטארישער קאמיסיע פון פ.פ.ס. ס׳איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע, צי זאל מען אויף דער ערשטער זיצונג פון סיים ארויס מיט׳ן אונצוטרוי־וואטום, צי מיט דער פראגע טשעכאוויטש. ס׳איז בעשלאסען געווארען אפצוהאלטען א קאנפערענץ מיט די קלובען פון צענטראלוו און פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

די פלענער פון דער רעגירונג זענען נאך נישט בעוואוסט. פון איין זייט ווייסט מען, אז די רעגירונג האט ארייגעטראגען א פארשלאג וועגען צוגאב־קרעדיטען פון 8,800,000 זל. פאר׳ן קריגס־מיניסטעריום.

הייטער ווייסט מען, אז מארשאל פילסודסקי האט אויפגענומען דעם גענעראל סאסנקאווסקי, וועלכער ווערט דורך אלעמען בעטראכט אלס צוקונפטיגער פרעמיער. מ׳ווייסט אבער נישט ווי אזוי דער בעלוועדער וועט רעאגירען אויפ׳ן עווענטועלען אונצוטרוי־וואטום פאר דער רעגירונג. ס׳איז נאך אלץ איינגעהילט אין א נעבעל פון אומבעוואוסטקייט.

יודישע קאלא רעכענט זיך

ווארשא, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט איז פארגעקומען די זיצונג פון יודישען קאלא. די גאליציאנער דעפוטאטען האבען זיך אין דער זיצונג נישט בעטיילינט. אין אנהויב פון דער זיצונג איז אריינגעקומען דעפ. אייזענשטיין, ער איז אבער באלד ארויס און מעהר נישט אריינגעקומען. ס׳זענען פארגעקומען זעהר ליידענשאפטליכע וכוחים און די זיצונג האט זיך פערצויגען ביז שפעט אין דער נאכט.

די 16 פראצענטיגע מינדערהייט
האט געשאפען 60 פראצענט פון דער לעבענס אקטיוויטעט אין א״י

פאריז, (יט״א) דער „מאטען" פערעפענט־ליכט א קארעספאנדענץ פון ירושלים, אין וועלכער עס ווערען אויספיהרליך ארומגערעדט די יודישע דערגרייכונגען אין א״י. די 16־פראצענטיגע מינ־דערהייט — שרייבט דער „מאטען"־קארעספאנ־דענט — האט געשאפען 60 פראצ. פון דער לעבענס־אקטיוויטעט אין א״י.

אין א צווייטען ארטיקעל איראניזירט דער „מאטען" איבער דעם אופן, ווי אזוי פראפ. וויצ־מאן האט בעקומען די באלפור־דעקלאראציע אלס דאנקבארקייט פאר זיינע וויסענשאפטליכע ערפינ־דונגען. וואלט פראפ. וויצמאן, שרייבט די צייטונג, נישט אנגענומען דעם פער־טיטעל, וואלט ער דער וועלט פערשפארט די ארץ־ישראל־אנגרהען".

פערביטערונג פון די אראבער געגען די עפענדיס און מופטי

ירושלים, 23. (יט״א טעלעגראפיש). ווי עס איז געווען פאראויסצוזעהן, ווערט די פערביטערונג מצד די משפחות פון די פער׳משפט׳ע אראבישע מערדער אין צפת יעצט געווענדעט הויפט־זעכליך געגען די העצער.

א גרויסער עולם פריינד און בעקאנטע פון די פער׳משפט׳ע מערדער האבען זיך נעכטען פער־זאמעלט פאר׳ן הויז פון מופטי אין צפת און אנגע־גומען געגען איהם א דראהענדע שטעלונג, הלמאי ער האט זיי פערדרעהט דעם קאפ און יעצט וויל ער נישט העלפען די צום טויט פער׳משפט׳ע מערדער.

כדי זיי צו בערוהיגען, האט דער מופטי א־רויסגעלאזט א מעלדונג, אז 30 טויזענד אראבישען מארשירען אויף ארץ־ישראל, כדי צו בעפרייען די מערדער, וואס זענען פערמשפט צום טויט.

דער מיניסטאריעל-קריזיס אין פראנקרייך פערציהט זיך

פאריז, 23 (ספ. טעל.) בריאנ׳ס דימיסיע האט אין די פארלאמענטארישע קרייזען ארויסגע־רופען א דריקענדע שטימונג און א פערמישונג פאר אלעמען איז קלאר, אז דער קריזיס וועט דאס מאל דויערן לאנג. אמווארשיינליכסטען וועט געשאפען ווערען א מעהרהייט ווי בעת׳ן צווייטען פואנקארע־קאבינעט. דעם קאבינעט זאל בילדען אנדרע טארדיע. ס׳איז אויך מעגליך א מאציאליס־טישער קאבינעט מיט פאול באנקיר בראש. אזא קאבינעט וואלט געשטיצט געווארען דורך די ראַ־דיקאלע סאציאליסטען און די קלענערע לינקע גרופען.

פאריז, 23 (אטע). דער געוו. פרעמיער בריאן האט ערקלערט א פארשטעהער פון „פטי־פאריזיען" אז ער וועט זיך בשום אופן נישט אונ־טערנעהמען די מיסיע פון שאפען א נייעם קאבינעט.

פאריז, 23 (ספ. טעל.) „מאטען" טיילט מיט, אז בריאן האט נעכטען פארגעשלאגען דעם פרעזידענט דומערג, אז ער זאל בעאויפטראגען צו שאפען א נייעם קאבינעט דעם פיהרער פון די ראדיקאלע סאציאליסטען דאלאדיער. ווייטער טיילט די צייטונג מיט, אז אין די פארלאמענט־קולוארען ווייסט מען אז אלס בריאנס פערטרעטער אויף דעם געוועזענעם קאמיסאר פון מאראקא — שטיג מיט הערריא אלס אויסערן־מיניסטער און דאלאדיע אלס קריגס־מיניסטער.

יודען זאלען נישט אפריכטען קיין תפלות ביים כותל־מערבי
ב׳ז ס׳וועלען אפגעשאפט ווערען אלע בעגרענצונגען

ירושלים (יט״א) אין דער צייטונג „הארץ" איז פערעפענטליכט געווארען אנ׳אויפארופונג צו אלע פיהרענדע פערזענליכקייטען און אינסטיטוציעס און ספעציעל צו דער רבנות הראשית, אז מען זאל נישט אפריכטען פאר דער כותל מערבי קיין שום תפלות ביז דער צייט, ווען עס וועלען בעזייטיגט ווערען אלע שטערונגען און בעגרענצונגען.

א סך געשריבען פאפיר

ירושלים, 23. (יט״א טעלעגראפיש).

די ערקלערונגען פון דער ארץ־ישראל־רעגי־רונג, וואס וועט דערלאנגט ווערען דער אויספאר־שונגס־קאמיסיע, וועט ענטהאלטען 10 טויזענד דרוק־בויגען. אזא צאהל בויגענס וועט אויך ענטהאלטען די ערקלערונגען פון דער ציוניסטישער און אראבי־שער עקזעקוטיווע.

לוק געהט אין „אורלויב"

ירושלים, 23. (יט״א טעלעגראפיש).

ווי מען טיילט מיט, וועט דער שטעל־פערטרע־טער פון הויך־קאמיסאר לוק באלד נאכ׳ן אנקומען פון דער אויספארשונגס־קאמיסיע בעקומען א אתנ־טערטיניגען אורלויב.

א״י-רעגירונג בעפעסטיגט די גרעניצען פון עבר-הירדן

קאהירא, 23. (יט״א טעלעגראפיש) דער ארץ־ישראל׳ריגער קארעספאנדענט פון דער עגיפ־טישער צייטונג „על־אבראם" דערוויסט זיך, דאס די ארץ־ישראל׳ריגע רעגירונג גרייט זיך צוליב די בע־אונרוהיגענדע מעלדונגען פון עבר־הירדן, צו בע־פעסטיגען דעם מערב־ברעג פון ים־המלח ביז בית־שאן.

אטענטאט אויפ׳ן פרעזידענט פון טשילי

לאנדאן, 23. (אטע) אויס סאנטיאגא (טשי־לי) ווערט געמאלדען, אז אנ׳18־יעהריגער אנאר־כיסט האט געפרובט צו מאכען אנ׳אטענטאט אויפ׳ן טשילישען מלוכה־פרעזידענט גענעראל קאבלאס אי־בענער דעל קאמפא, דער רעוואלווער־שאס האט דעם פרעזידענט נישט געטראפען, דער אנפאלער איז ארעסטירט געווארען.

פארקער דזשילבערט אין ווארשא

ווארשא, 23. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט) היינט איז קיין ווארשא אומגעריכט געקומען דער ג. פינאנץ־קאמיסאר פון דער אנטאנט ביי דער דייטשער רעגירונג פארקער דזשילבערט. ער קומט אויף א בעראטונג מיט׳ן פינאנץ־אמט ביי דער פוילישער רעגירונג ה׳ רעווי.

ענטדעקט א פערשווערונג געגען דער סאוויעטען-רעגירונג

בערלין, 23 (ספ. טעל.) פון מאסקווע איז מען מודיע, אז די ג.פ.או. האט ענטדעקט א זעהר פערצווייגטע פערשווערונג. די פרטים פון דער אויספארשונג ווערען געהאלטען אין געהיים. מ׳האט דורכגעפיהרט פיל ארעסטען, אויפ׳ן סמך פון דאקומענטען, וואס זענען געפונען געווארען, איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די מיטגלידער פון דער ארגאניזאציע האבען זיך געפונען אין קאנטאקט מיט א געוויסען דייטשען קאנספיראטי־ווען פערבאנד. ווייטער איז געווארען פעסטגע־שטעלט, אז אין דער פערשווערונג זענען פער־מישט א רייה בעאמטע פון דער סאוויעטישער אמ־באסאדע אין בערלין.

ס׳געהען ארום קלאנגען, אז א גרויסער טייל מיטארבייטער פון דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין בערלין זענען אפגערופען געווארען קיין מאסקווע.

מאסען-ארעסטען אין פעקין

פעקין, 23. (אטע) די מאכט האט אונטער־דריקט אלע קאמוניסטישע דעמאנסטראציעס, די צאהל ארעסטירטע איז געשטיגען ביז 600. די פאליציי פערפאלגט ווייטער אלע קאמוניסטישע פאר־בערייטונגען.

גענעראל פענג דורכגעבראכען דעם פראנט

פעקין, 23. (אטע) גענעראל פענגס ארמעע איז נאך א קאמף פון 3 טעג געלונגען איבערצורייסען דעם פראנט פון כינעזישען מיליטער וואס האט זיך געפונען 127 קילאמעטער ווייט פון האנקאו, מען ערווארט, אז פענג וועט בעזעצען האנקאו, פענג׳ס ארמעע האט גענומען אין געפאנגענשאפט 2000 זעלנער, 17 שווערע האַרמאטען און פיל פולעמאטען.

שווערע באהן-קאטאסטראפע

מאסקווע, 23. (ספ. טעל.) ביי דער סטאציע בריאנסק איז פארגעקומען א צוזאמענשטויס צווי־שען א פראכט־צוג מיט א פאסאזשיר־צוג, די צאהל דערהרגעטע בעטרעפט 10 פערזאן די צאהל שווער־פערוואונדעטע 20.

שוידערהאפטע פערפלייצונג מיט 100 מענשליכע קרבנות

מעקסיקא, 23 (א. ט. א.) אנ׳אינזעל אויפן טייך שיוציא איז פלוצלונג פערפלייצט געווארען אין די 20 הייזער פון דער אינזעל, וואס זענען פערגאסען געווארען זענען אומגעקומען הונדערט מענשען.

ווען דער גובערנאטאר איז אנגעקומען האט ער שוין אויף דעם אינזעל נישט געטראפען קיין לעבעדיג בעשעפעניש.

גרויסע שרפה אין א דארף

ווארשא, 23. (אטע) אין דארף לובאוויטש זענען 39 פויערים־הייזער פערניכטעט געווארען דורך א שרפה, 320 פערזאן זענען געבליבען אהן דאך. דער שאדען בעטרעפט 670 טויזענד זלאטעס.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אוגטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

גאסטראלען פון די בעליבטע ארטיסטען
ווירא קאניעווסקא, פאול ברייטמאן

פרייטאג, דעם 25 טען, 9 א זייגער אוונד
צום לעצטען מאל די פרייליכע אפערעטע
בערעלע באסיאק
אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ.
ראל „בערעלע" – ווירא קאניעווסקא; „לייב"–פ. ברייטמאן.

שבת, 4 נאכמיטאג צו ביליגע פרייזען
די פרייליכע אפערעטע
וועלוועלע שמדניק
אין 4 אקטען פון קארנטייער. מוזיק פון דוד בייגעלמאן. הויפט־ראלען: „אניוטא"–ו. קאניעווסקא; וועלוועלע–פ. ברייטמאן

בעמערקונג!!! אין 3־טען אקט קומט פאר א גראנדיעזער מוזיקאלישער עפיזאד ערעם ביינאכט ביים פארט פון ים. שעהנע טענץ.

שבת, ד. 26־טן, זונטאג, ד. 27־טן, 9 אוונד פרעמיערע צום 1. מאל אין לאדז!
דער גרויסער אמעריקאנער שלאגער מיט נייע געזאנג און טענץ
וואו איז מענשליכקייט
אין 3 אקטען פון סיימאן. ראל „ראזא"–ו. קאניעווסקא; „סידניי"–פ. ברייטמאן.

זונטאג, 4 נאכמ. צו ביליגע פרייזען
די פרייליכע אפערעטע
רומענישע חתונה
הויפט־ראלען: „דבורה"–ו. קאניעווסקא; „ישראל"–פ. ברייטמאן.

מאנטאג, דעם 28־טען, 9 אוונד גרויסע פאפול. פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50
די שעהנע אייראפעאישע אפערעטע
רייזעלע פון יאפאן
אין 3 אקטען פון סיגאל. ראלען: „רייזעלע"–קאניעווסקא; ראבערט–פ. ברייטמאן.

ס׳נעמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, גוטמאן, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.
אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער־שוואכע קראנקהייטען. היי זונג מיט קווארץ־לאמפען (הער־אויספאל)
נעהמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אווענד.

Dr. Różaner
ספעציאליסט פאר
הויט, וועגערישע קראנקהייטן און מענער־שוואכע
Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 28-98
נעמט אן פון 8–10 פריה און פון 5–8 אוונד.
ווארטע־זאל פאר פרויען.

DR. MED.
A. URYSON
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.
Konstantynowska 20, telef. 35-85.

א שוחט
קען זיך מעלדען אין
אנדרעספאל
ביי יוסל פאריזער
און ביי
יעקב יוסף שיינביין

עס ווערט געזוכט
א שפולער
אדער א שפולערין
ווארשאווסקי
פיעטריקאווער 9.

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער קלו אויפ׳ן גרונד פון דעם פאפולערען לידעל א. נ.:
כ׳קוש דיין האנד מאדאם
אין דער הויפטראלע דער ליבלינג פון אלע
HARRY LIEDTKE
דער פילם ווערט דעמאנסטרירט מיט געזאנג־אילוסטראציע.
דער בעליבטער זינגער Z. ULLAS וועט אויספיהרען
דאס פאפולערע ליד
„Caluję twoją dłoń Madam"

פאהרען אויף א ראווער
קען מען זיך לייכט אויסלערנען אויף דעם וועלאדראם, קאנסטאנטינער 16
אפען פון 9 פריה ביז 11 אין אוונד.
עס ווערען אויך אויסגעבארגט ערשטקלאסיגע ראווערען (פאר הערן און דאמען) אויף אויספלוגען.
ס׳ווערען אויך אנגענומען אלערליי רעפערא־טורען און ס׳ווערט אויסגעפירט רעיעל, סאליד און ביליג. אויפ׳ן ארט איז אויך צו בעקומען פער־שידענע טיילען צו ראווערען. 6892

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 40-59
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 5–9 אווענד
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

דער קאמף צוליב ווען

נאכ'ן קריג איז עסטרייך געבליבען אין אנ-אויסטערלישער לאגע — א קליין מלוכה'לע מיט א בעפעלקערונג פון 6 מיליאן און מיט א גרויסער שטאט, וואס איז אויסגעוואקסען אלס א הויפט שטאט פון א גרויסער מלוכה, א שטאט מיט אנ'אינדוסטריע מיט א גרויסער בעפעלקערונג, אינטעליגענץ און פראלעטאריאט, א גרויסע קאפ, וואס איז אנגעשפארט אויף דינע פיס, אהן א גוף ס'איז א קאריקאטור פון א נישט פעהיגען ארגאניזם און מ'דארף באמת בעוואונדערען דער זעלבסטשוץ-כח, מיט וועלכען די קליינע מלוכה חערט זיך און קעמפט פאר איהר קיום.

עסטרייך איז ארגאניזירט לויט די מאדערנסטע מלוכה-פלים: דאס קליינע מלוכה'לע איז נאך איינגעטיילט אין פעדעראטיווע איינהייטען, עפיס ערנליך צו אונזערע פאוויאטען.

ס'איז פארהאן אין איירופא אנ'ערנליכער ביישפיל — די שווייץ, אבער די שווייץ האט זיך ביסלעכווייז צוזאמענגעשטעלט פון די קליינע קאנטאנען אין די בערג און טאלען, וואס האבען זיך פעראייניגט, אבער עסטרייך איז מעכאניש אפגעשניטען געווארען און צוריסען.

צו דעם אלעם איז די שטאט ווין די געוועזענע הויפט-שטאט אויסגעטיילט אין א בעזונדער אויטאנאמער קערפערשאפט, א לאנד, צוגלייך מיט די איבריגע „לענדער", וועלכע בילדען די עסטרייכישע פעדעראציע. און ס'שאפט זיך א פאראדאקסאלע לאגע. דער צענטער פון א מלוכה פון וועלכען ס'איז אפהענגיג דאס גאנצע לאנד, איז אויטאנאם און ווערט פערוואלטעט זעלבסטשטענדיג. טיראל איז אויך אויטאנאם, נאר אינסברוק פערוואלטעט בלויז מיט טיראל, בעת דאס אויטאנאמע ווין איז אויך די הויפט-שטאט פאר טיראל.

אויך אין דער שווייץ איז פארהאן א קאנטאן פון איין שטאט – באזעל, נאר דאס איז נישט קיין אדמיניסטראטיווער און נישט קיין פאליטישער צענטער פון לאנד. ווין אבער איז דער איינציגער גרויסער אינדוסטריע און האנדעלס-צענטער מיט א גרויסער אינטעליגענץ און א פראלעטאריאט, איז א געגענזאץ צום גאנצען עסטרייך, וואס איז פויעריש און קליין-בירגערליך און אויך דערפאר געפינט זי זיך אין א שטענדיגען קאנפליקט מיט'ן גאנצען לאנד.

די אינדוסטריעלע הויפט-שטאט פערמאגט א פראלעטארישע סאציאליסטישע מעהרהייט או אין גאנצען לאנד הערשט דאס קאטוילישע פויערטום; פון דאנען איז פערשטענדליך די געגענזייטיגע שנאה, וואס ברענגט אפט אקארשט נישט צו קיין בירגער-קריג.

דאס איצטיגע מיניסטעריום אין עסטרייך שטרעבט אויף א פרידליכען אופן אפצושוואכען אדער צו לעזען דעם קאנפליקט, פערקלענערענדיג די זעלבסטשטענדיגקייט פון ווין און אויף אזא אופן אפצוהיטען פון א דירעקטען צוזאמענשטויס צווישען פויערטום און פראלעטאריאט די רעגירונג טרעפט נאטירליך, אן א שטארקען ווידערשטאנד מצד די סאציאליסטען, וועלכע בעהערשען ווין, און ווילען זייערע פאזיציעס נישט אפטרעטען.

—=:$:=—

קיין מורא, קיין בעאונרוהיגונג
גרייט צו יעטוועדער סיטואציע

„ראבאטניק" שרייבט:

דער אנהויב פון דער סיים-סעסיע ועט לויט יעדער וואהרשיינליכקייט זיין דער אנהויב פון פאר'לאמענטארישען קאמף פאר ליקווידירען דעם „נאך-מאי"-סיסטעם" פון רעגירען. דער פארשלאג וועגען אומצוטרוי-וואטום פאר'ן קאבינעט פון ה' שוויטאלסקי וועט אהן ספק אריינגעטראגען ווערען א'יף וויפיל מ'קאן אורטיילען, האט ער א ע שאנסען צו בעקומען א זעהר בעדייטענדע מעהרהייט.

וואס וועט טון מארשאל פילסודסקי? דעם ענטפער א'יף אט דער פראגע לאזען מיר איבער פאר פראפעסיאנעלע טרעפערס". מיר קאנען נאר פערזיכערען — נעגען די אינפארמאציעס פון דער סאנאציע-פרעסע — אז די רעמאקראטישע אפאזיציע — נישט זי האט מורא, נישט זי איז מבולבל, נישט זי איז בעאומרוהיגט. זי ווייס, וואס זי וויל דערגרייכען, און זי ווייס, וואס זי וועט טון אין יעדער סיטואציע, וואס מ'קאן זיך נאר דענקען. דאס איז פאר אונז פולשטענדיג גענוג.

די פרעזידיומס פון דער לעווייצע און פון צענטער גרייטען גלייכצייטיג צו ענערגיש די ארגאניזירונג פון דער נייעגעבערישער ארבייט פון סיים און סענאט, אויך די ביורושעט-ארבייט.

איינע פון די פראגען, וואס וועלען גלייך בעהאנדעלט ווערען, וועט זיכער זיין דער ענין פון נעוו. מינ. טשעכאוויטש. הערמיט וועט זיך פערנעמען די בודזשעט-קאמיסיע אלס —ספעציעלע קאמיסיע".

די וואהלען אין טשעכאסלאוואקיע
ווי אזוי מ'האט זיך אנ'עצה געגעבען מיט 18000 יודישע שטימען

פראג, 23. (אטא) אזוי ווי דער 27-טער אקטאבער, דער טאג אין וועלכען ס'דארפען פארקומען די וואהלען צום פארלאמענט אין טשעכאסלאוואקיי, פאלט אויס אום שמחת תורה, וואס וועט שטרענג אפגעהיט דורך די ארטאדאקסישע יודען, בעזונדערס אין קארפאטער-רוסלאנד, האבען זיך ארויסגעשטעלט שוועריגקייטען ביים דורכפיהרען די וואהלען. אזוי ווי די ארטאדאקסישע יודען שטימען לויט די וואונשען פון דער רעגירונג, האט מען נעזוכט אנ'אויסוועג, ווי אזוי צו ראטעווען זייערע 18 טויזענט שטימען.

א לענגערע צייט האט מען זיך וועגען דעם עניי בעראטען און ענדליך האט מען געפונען אנ'אויסוועג, אזוי ווי דער יודישער יום-טוב ענדיגט זיך, ווען עס בעווייזען זיך שטערען אויפ'ן הימעל, האט מען בעשלאסען, אז צו דער צייט זאל מען נאך קאנען אפגעבען די שטימען. דאס אינערן-מיניסטעריום האט שוין ארויסגעגעבען נעהעריגע אינסטרוקציעס, אז די וואהל-צייט זאל דויערען נישט ביז 4 נאכמיטאג, נאר ביז 8 אין אווענד.

אינסטיטוט פאר יודישע וויסענשאפטען אין שטראסבורג

שטראסבורג (יט"א) אין היגען אינסטיטוט פאר יודישע וויסענשאפטען אין נעעפענט געווארען דער נייער אקאדעמישער יאהר מיט א ציקל רעפעראטען פון פראפ. מארק קאהן (איבער יודישע ליטורגיע) און פראפ. מ. גאסט (יודישע געשיכטע).

נייער סעקרעטאר פון די אינטער-נאציאנאלע בני-ברית-לאזשעס

ניו-יארק (יט"א) דער פרעזידענט פון אל-וועלטליכע ארדען „בני-ברית", ד"ר אלפרעד קאהען האט מיטגעטיילט, אז אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם דר. באריס באגען איז אלס סעקרעטאר פון אלוועלטליכען פערבאנד פון די בני-ברית-לאזשעס בעשטימט געווארען דער בעקאנטער יודישער כלל-טוער דר. יצחק מאקס רובינאוו.

דר. רובינאוו שטאמט פון גראדנע און איז אין עלטער פון 18 יאהר געקומען קיין אמעריקא, וואו ער האט שטודירט אין קאלומביא-אוניווערזיטעט. דר. רובינאוו האט פערנומען אין די פעראייניגטע שטאטען פערשידענע פעראנטווארטליכע אמטען און האט פערעפענטליכט א רייה ווערק וועגען דער רוסישער לאנדווירטשאפט, דער ווירטשאפטליכער לאגע פון די יודען אין רוסלאנד, וועגען ארבייטער-פערזיכערונג אין פערשידענע לענדער, געזונדהייטס-שוץ און אויף אנדערע סאציאלאנישע, עקאנאמישע און פאליטישע טעמעס.

דער „ישראל-זאנגוויל-פאנד" הויבט אן זיין טעטיגקייט

לאנדאן (יט"א) לארד רידינג, פראפ. סעה גאלאנטש און פראפ. ראדקליף סאלאמאן, האבען פערעפענטליכט אין „טיימס" א בריף, אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט, אז דער „ישראל-זאנגוויל-פאנד", וואס איז געשאפען געווארען א דאנק די שפענדונגען פון פערשידענע לענדער, טרעט צו צו זיין טעטינקייט.

דער ציל פון פאנד איז צו שטיצען די אויסגאבען פון יודישע שרייבער אין דער ענגלישער אדער העברעאישער שפראך. דער פאנד וועט שטיצען די אויסגאבען פון ליטעראריש, ביאגראפישע און היסטארישע ווערק.

„דער וועג קיין בוענאס-איירעס"
אדער „די סודות פון פרויען-האנדעל"

אונטער אזא טיטול איז מיט א קורצער צייט צוריק דערשינען אין פאריז א בוך פון'ם בעקאנטען פראנצויזישען זשורנאליסט אלבער לאנדר און שוין איז דאס בוך געווארען איבערגעזעצט אין מעהרערע שפראכען, צווישען זיי — אויך אויף יודיש אין'ם פערלאג פון א. שקליאר, ווארשא.

אלס עמיגראציע-טוער, וועמען עס קומט אויס צו פערנעמען זיך אויך מיט'ן קאמף נעגען פרויען-האנדעל — האט מיר דאס בעזונדערס פעראינטערעסירט און איך האב איהם טאקע דורכגעלייענט ווי מען זאגט בנשימה אחת, כאטש די יודישע איבערזעצונג איז א הילצערנע און ערטערווייז, גערווים, אויך נישט קיין פינקטליכע.

און נישט דאס דער עיקר, דער עיקר איז דער דער אינהאלט פונ'ם בוך און דער מוסר השכל, וואס מען קען פון איהם ארויסנעמען.

און דער מוסר השכל איז, ליידער, זעהר א טרויעריגער עס ווערט אין איהם פעסטגעשטעלט, אז מיט יעווידער שיף קיין בוענאס-איירעס קומען אריין אהין ביי צעהן-צוועלף מיידלעך און פרויען, וואס זענען בעשטימט פאר פראסטיטוציע. עס העלפט נישט דער אפיציעלער קאמף נעגען אט דער מכה אין ארגענטינע גופא, עס העלפען אויך נישט די צעהנדלינגער התראות אין די לענדער, וואו די אומגליקליכע פרויע ווערען ווערבירט און איינגעהאנדעלט.

נאך מעהרער, דער מחבר פונ'ם בוך לצ'עוועט אפילו פון דעם „פעלקער-בונד" אין גענף, וועלכער פיהרט שוין אין משך פון עטליכע יאהר א בסודות'-דיגע (?) ברייטע אנקעטע וועגען פרויען-האנדעל, אנ'אנקעטע, וועלכע קען נישט ברענגען צו קיינע שום ממשות'דיגע רעזולטאטען פשוט דערפאר, ווייל זי ווערט דורכגעפיהרט דורך די אפיציעלע אנשטאלטען און קאנצעליאריעס, בעת מען דארף נאר די סודות פון פרויען-האנדעל זוכען אין דער „סביבה" גופא, אין דער סביבה פון די אלפאנסען, „קאפטאנעס" אדער „טמאים".

אזוי, יערענפאלס, האט געטון דער ה' לאנדר, וואס האט זיך אריינגעמאכט אין דער סביבה פון די פרויענהענדלער און געגעבען אונז נאכדעם א גענוי, ערטערווייז שוין א צו גענויע שילדערונג, פון אט דעם שרעקליכען און שוידערליכען האנדעל מיט מענשען, מיט יונגע קוים צייטיק-געווארענע פרויען, וואס נאנצע אכציג פראצענט פון זיי לאזען זיך אויפ'ן וועג פון פראסטיטוציע נאר מחמת נויט און עלענד.

בכלל גענומען איז דאס גאנצע בוך א שווערער בעשולדיגונגס-אקט נעגען דער איצטיגער געזעלשאפט, נעגען דעם איצטיגען סדר-העולם, וואס דערלאזט צו אזא מין עפענטליכער דערנידערונג פון דעם מענשישען וועזען.

דער מחבר פונ'ם בוך האט בעזוכט אויך די יודיש-פוילישע שטעטלעך, פון וואנען עס ווערען געליפערט די „פאליאקינס", און זיך בעקענט אויפ'ן ארט מיט דער ארבייט פון די פרויען-הענדלער אין דער יודישער סביבה.

אלע פרויען-הענדלער, וואס פאהרען ארום מעשה „פוטער-הענדלער" אדער „פערד-הענדלער" איבער די פוילישע מארק-פלעצער זענען יודען. דאס איז אומבעדינגט נויטיג, שטעלט פעסט דער מחבר, ווייל אלס יודען קאנען זיי לייכט אריינדרינגען אין די יודישע משפחות. זייער ארבייט איז נישט, ווי אין פראנקרייך, א גאסען-ארבייט נאר זיי אפעריען אין די שטיבער. זיי ווענדען זיך קודם כל צו די עלטערען און דערנאך ערשט צו די טעכטער, הויז-געווינטען מיט א סך טעכטער זענען ס'רוב געוואונשענער, ווייל זיי פערמאגען צוויי הויפט-מעלות: א ביטערע דחקות און א נעזיכערטען עקספארט. מיט דער עלטערער, מיט דער צוואנציק-יאהריגער האט מען „חתונה" און די יונגערע, די זיבצען-יאהריגע, די פופצען-יאהריגע א. א. וו. לאזט מען אויף שפעטער. מען וועט זיי שוין ברענגען קיין בוענאס-איירעס נאך דער רייה, ווי נאר זיי וועלען ווערען צייטיק און ראוי צום בערוף...

חוץ דעם אלעמען ענטפלעקט אונז דער מחבר דעם סוד, אז אין ווארשא, קראקע, לעמבערג, ווי אויך אין די יודישע שטעטלעך פון דער פוילישער פראווינץ זענען פארהאן אלטע ווייבער, וועלכע בעקומען יעהרליכע פענסיע און זייער איינציגע ארבייט בעשטעהט אין נעבען צו וויסען וועגען גוטער „סחורה". זיי, די אלטע ווייבער, אינפארמירען די פרויען-הענדלער וועגען אלע מיידלעך פון שטעטעל און ווייזען אן, ווי מען דארף זיך מיט יעדערע פון זיי בעגעהן און ווי מען קאן די עלטערען וואס גרינגער אריינגארען אט האט איהר א פעשרייבונג, ווי אזוי דער מסחר ווערט דורכגעפיהרט.

„מען קויפט זיי אפ ביי די עלטערען דורך א קאנטראקט. דער קאנטראקט ווערט פריהער גענוי ארומגערעדט, פאמעלעך אויסגעשריבען און פאר-זיכטיג אונטערגעשריבען. די „צדדים" זיצען ארום א ברוריקען טיש. די עלטערען פאדערען הונדערט פופציק זלאטעס (אנ'ערך 15 דאלאר) א חודש, וואס זאלען געצאהלט ווערען אין משך פון דריי יאהר. דער קונה באט נישט מעהר, ווי הונדערט זלאטעס א חודש. דעם פאטערס באדר טרייסעלט זיך פאר אויפרעגונג. ער הייסט דער טאכטער צונעהען נעהענטער, בעווייזט נאכאמאל די „סחורה". צי איז זי א בתולה? ער שווערט ביים אלעם הייליגען. אזא יוגענט פון איין זייט, אזא אפגעהיטקייט פון דער צווייטער זייט — צי איז זי נישט ווערט קיין הונדערט פופציג זלאטעס א חודש?

דער שליח פון בוענאס-איירעס נעמט זי צו. מען שרייבט זיך פונאנדער. די געצערטעלטע טאכטער איז זיך אונטער א שבועה מתחייב נישט צו פערשעמען איהרע עלטערען, נישט עובר צו זיין אויפ'ן קאנטראקט, וואס די עלטערען האבען אונטערגעשריבען.

אזוי ארום איז איין משפחה שוין אפגעראטעוועט פון דחקות. איצט איז די רייה אויף א צווייטער, א דריטער אזוי א. ר. גל.

גנהט רען נישט דורך א שווער איבער'ן לייב, לייענענדיג אט די שילדערונג, ווי אזוי יודישע עלטערען פערקויפען די טעכטער זייערע צו שאנד און אומקום?

און ווער איז אין דעם שולדיג, טענה'ט דער מחבר, אויב נישט די סאציאלע סביבה, וואס קימערט זיך זעהר וועניג פאר דער יעהרליכער לעבענס-עקזיסטענץ פון די יודים און נעפאלענע.

דאס איז אזא מין אמת, וואס צוליב איהם האט דער מחבר פונ'ם בוך נישט נעדארפט דורכמאכען דעם גאנצען וועג פון פראנקרייך קיין פוילען און פון פוילען קיין בוענאס-איירעס, ריא-דע-זשאנייריא, א. א. וו. נאר, אויב ער האט שוין יא דורכגעמאכט די אלע זייער געהיימנישפולע עטאפען און סודות פונ'ם פרויען-האנדעל און אלע זיינע פארמען — האט ער דעם שטאף נישט נעדארפט בעהאנדלען אזוי בעלעטריסטיש-קיצלדיג, און דער עיקר — נישט געבען דעם בוך אזא מין סענסאציאנעלען נאמען, וואס קען גיכער צוציהען די אויפמערקזאמקייט פון די פראפעסיאנעלע בולוואר און קער-לער-לעזער, איידער פון די, צו וועמען דער מחבר אפעלירט אויף צו דער אמת'ן.

און איך בין מסופק, צי אפילו די פעלקערבונד-קאמיסיע, וועלכע איז בערופען דעם פרויען-האנדעל צו שטודירען און בעקעמפען, צי אפילו זי וועט דעם האוינען בוך קאנען אויסנוצען אלס מאטעריאל צו איהרע סטודיעס ווייל ביי ניין צעהנטעל פונ'ם בוך ווידמעט דער מחבר די „סודות" פונ'ם פרויען-האנדעל און די „פרנסות", וואס מען האט דערביי, בעת פאר דעם מוסר-השכל פונ'ם בוך איז געווידמעט נישט מעהר, ווי איין צעהנטעל, און אפשר נאך ווינציגער.

דעם מחבר'ס אויסגעשריי, אז „מיר אלע זענען פעראנטווארטליך פאר דעם פרויען-האנדעל", איז נאך א קנאפע תרופה נעגען דעם פרויען-האנדעל. ער האט נאך אלע זיינע פארשונגען און דערפאהרונגען נעקאנט און נעדארפט אנווייזען מעהר קאנקרעטע מיטלען, ווי אזוי צו קעמפען און בעקעמפען „די קרעץ אויפ'ן געזיכט פון דער מאדערנער געזעלשאפט".

דער ספור-המעשה פונ'ם בוך פערכאפט פיל מעהר איידער דער מוסר השכל זיינער, און דאס טאקע ליגט, ווי געזאגט, די נעפאהר זיינע, ווייל ער קאן זיך גיכער פערוואנדלען אין א וועגווייזער פאר פרויען-הענדלער איידער א בעשולדיגונגס-אקט נעגען דער מאדערנער געזעלשאפט, וואס דערלאזט צו אזא מין עפענטליכער שאנד און עפענטליכע ירידה פונ'ם מענשישען וועזען.

דער זעהר בעגאבטער מחבר איז דאס זיכער נישט אויסען געווען, און דער פעררדום איז דערביי נאך שטארקער.

ד. טשארני

—=:$:=—

ערשטע סמיכות אויף רבנות פון חברון'ער ישיבה-בחור

ירושלים (יט"א) דער ערשטער אמעריקאנער תלמיד פון דער חברון'ער ישיבה, וואס וועט בעקומען סמיכות אויף רבנות פון הרב הראשי קוק, איז צבי נאטעסמאן, 25 יאהר אלט, א זוהן פון א ברוקלינער רב. דער סמיכה-קאנדידאט איז צופעליג נישט געווען אין חברון דעם טאג פון דער בלוטיגער שחיטה. א צווייטער קאנדידאט וואלט געווען דער אמעריקאנער וויליאם בערמאן פון פילאדעלפיא, וועלכער איז אבער דערהרגעט געווארען בעת דער שחיטה.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81
פארבעטאגנדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לאגעווניצע, זגערשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבן

נייער פאָלקסבלאַט

24
דאָנערשטאָג
כ
תשרי תר"צ

אָקטאָבער
זון־אויפגאַנג 6.11
זון־אונטערגאַנג 4.30

רשימות פון יאָהרגאַנג 1907, 1908 און 1909

(–) היינט, דאָנערשטאָג, דאַרפען זיך מעלדען אין לאָקאַל פון מיליטעריש־פּאָליצייאישען ביוראָ ביים מאַגיסטראַט (פּיעטריקאָווער 212) פון 8 פריה ביז 3 נאָכמיטאָג די יונגעלייט, וואָס זענען געבוירען געוואָרען אין 1909 י. וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט און וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען

I J K

מאָרגען –L Ł M N O P

קאָנטראָל־פּערזאָמלונגען פון יאָהרגאַנג 1904 און 1889

היינט דאַרפען זיך צו די קאָנטראָל־פּערזאַמלונגען צושטעלען

אין פּ.ק.או. I (נאָווא־טאַרגאָווא 18) שרעגאָוועס פון דעזערוו און לאַנד־שטורם מיט און אָהן געוועהר (קאַטעגאָריע A C1 C2 און D) וואָס זענען געבוירען געוואָרען אין 1904, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11. פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען און זייערע פאַמיליען־נעמען הויבען זיך אָן אויף

Kz ביז Kr

מאָרגען – L Ł

אין פּ.ק.או. לאָדז II (נייע ציגעל־גאַס 51) די געבוירענע אין 1889 י., וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7. פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען־נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען

R S T U W Z Ż

מאָרגען – 10־טער קאָמיסאַריאַט

A B C D E F G H I J K

פּ.ק.או. פּאָוויאַט (פּעטריקאָווער 187) געבוירענע אין 1902 י., וואָס וואוינען אין דער גמינע כאָיני.

די אַספאַלט־אַרבייט אויפ'ן פרייהייטס־פּלאַץ

(ב) בעת איינע פון די אינספּעקציעס פון די אַספאַלט־אַרבייטען דורך די פאָרשטעהער פון דער מאַכט, איז דער פירמע געשטעלט געוואָרען אַלס בעדינג, אַז די אַספאַלטירונג פון פרייהייטס־פּלאַץ קען נאָר פאָרקומען טיילוויז און נאָכדעם ווי איין זייט וועט פערטיג ווערען קען מען ערשט אָנהויבען די אַרבייטען אויף דער צווייטער זייט.

דערווייל האָט מען אָנגעהויבען די אַרבייטען אויפ'ן גאַנצען פרייהייטס־פּלאַץ, אַזוי אַז מ'קען נישט אַריינפאָהרען פון קיין שום זייט.

קאַמף געגען „מאַכערס"

(2) די טלאָג פון פערשידענע „מאַכערס" און ראַטגעבער אין פערשידענע מלוכה־ענינים פערשטאַרקט זיך אַלץ מעהר.

ווי מיר דערוויסען זיך איז איצט אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ צירקולאַר צו אַלע פינאַנץ־אַמטען אויפ'ן יסוד פון אַ פעראָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט. לויט דעם דאָזיגען צירקולאַר, וועט מען נאָר קענען פערטרעטען אַ פּאַטענט, נאָר דעמאָלס, ווען מ'וועט בעזיצען אַ רעיענטאַלע בעפולמעכטיגונג. ווייטער ווערט געזאָגט, אַז די בעאַמטע טאָרען זיך נישט אַריינלאָזען אין קיין געשפּרעכען מיט די מענשען, וועלכע פערנעהמען זיך פּראָפעסיאָנעל מיט „מאַכעריי".

אַ שרפה

(2) נעכטען האַלב 5 נאָכמיטאָג זענען די פייערלעשער אַרויסגערופען געוואָרען אויף פּול־נאַצנאַ 6, וואו ס'האָט אָנגעהויבען ברענען דער דאַך. נאָך אַ האַלבער שעה אַרבייט איז די שרפה איינגעלאָשען געוואָרען.

ראַיאָן־קאָנפערענץ פון יודישע בעקער־מייסטער־פעראיינען

אין לאָקאַל פון בעקער־צעך איז נעכטען פאָרגעקומען דער צוזאַמענפאָהר פון די יודישע בעקער־מייסטער פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, צום צוזאַמענפאָהר זענען געקומען פאָרשטעהער פון עטליכע און צוואַנציג שטעט עטליכע און דרייסיג דעלעגאַטען.

מיט אַ בעגריסונגס־רעדע עפענט אין נאָמען פון דעם אָרגאַניזיר־קאָמיטעט דער עלטסטער פון צעך, ה' פּאָזנאַנסקי און לעגט פאָר אַלס פּרעזעס פון קאָנפערענץ ה' מייער גאָלדבערג און אַלס סעקרעטאַר ה' אַלעקסאַנדער גאָלדבערג.

צום פּרעזידיום ווערען איינגעלאַדען די פאָרשטעהער פון דער וואָיעוואָדזטווע ה' שפּער און ה' גאָנטשאַראָווסקי פון דער שטעטישער סטאַראָסטווע — ה' רייז; פון מאַגיסטראַט — ד"ר לוקאַשעוויטש; פון דער האַנדווערקער־קאַמער — ה' פּיענטקאָווסקי.

אַלס בייזיצער די ה"ה: שלמה לייב רויטענבערג, ל. פינגערהוט, י. ברודניעווסקי, פון די יודישע קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפט אין פּוילען ה' שמויש פאָרזיצער פון צענטראַלען האַנדווערקער־פעראיין אין וואַרשא, ה' בראַמבערג, ה' גלאַטמאַן, ה' ווייסער פון פּיעטרקאָוו און דער עלטסטער פונ'ם קריסטליכען בעקער־צעך וואַנדראַוויטש, און דער עהרען־מיטגליד פון צעך אַדוואָקאַט ווייצמאַן.

דאָס ערשטע וואָרט צום בעגריסען בעקומט דער פאָרשטעהער פון דער האַנדווערקער־קאַמער ה' פּיעקאַרסקי. ער שילדערט די לאַגע פון די בעקער איצט אַלס זעהר טרויעריגע און צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרדנונג וועגען מעכאַניזאַציע פון די בעקערייען און ווינשט דעם צוזאַמענפאָהר ערפאָלג.

דער פאָרזיצער לייענט דאַן איבער אַ בעגריסונגס־טעלעגראַמע פונ'ם וויצע־פּרעזעס ראַפּאַלסקי, וועלכער האָט צוליב קראַנקהייט נישט געקענט פערזענליך קומען. עס איז אויך צוליב קראַנקהייט נישט געקומען צום צוזאַמענפאָהר דעפּוטאַט ראָזנער און ער האָט צוגעשיקט אַ בעגריסונגס־דעפּעשע.

אין נאָמען פון דער יודישער קהלה בעגריסט דעם צוזאַמענפאָהר אַדוואָקאַט ווייצמאַן. ער שטרייכט אונטער די ספּעציפיש שווערע לאַגע פון די יודישע בעקערייען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרדנונג פון דער מעכאַניזאַציע. אין בעקער־פאַך פערנעהמען אַ בעזונדער גרויסען פּראָצענט יודען, זייער עקזיסטענץ איז בעדראָהט, ווייל צו מעכאַניזירען די בעקערייען שטערט קודם כל די אומגליקליכע לאָקאַל־פראַגע בויען ענטשפּרעכענדע בנינים אויף די מעכאַניזירטע בעקערייען זענען די יודישע בעקער נישט אומשטאַנד, ווייל זיי זענען רואינירט צוליב דעם קריזיס, צוליב דער אינפלאַציע, צוליב די סאמה מיט יקרות, וועלכער איז געווענדעט געוואָרען געגען די בעקער און נישט געגען די תבואה־אינהאַבער.

אַדוו. ווייצמאַן זאָגט צו אין נאָמען פון דער קהלה אין דער ערנסטער לאַגע פון די בעקער זיי בייהילפיג צו זיין מיט וואָס עס וועט נאָר זיין מעגליך.

דער עלטסטער פון קריסטליכען בעקער־צעך דערמאָנט, אַז דער געזעץ וועגען מעכאַניזירען די בעקערייען ווערט שוין פערפליכטענד און מען דאַרף טראַכטען וועגען אָרגאַניזירען גרופּענווייז בעקערייען, פאַרען קרעדיטען, קעמפען געגען די צו הויכע שטייערן א. ד. גל.

אין נאָמען פון דער האַנדווערקער־פערבאַנד, פּאָמאָרזשע, פּאָזנאַניע, פּאָמאָרניאַווע 4 בעגריסט די פערזאַמלונג ראַטמאַן פיין.

דער פאָרזיצער פון צענטראַלען האַנדווערקער־פערבאַנד ה' בראַמבערג כאַראַקטעריזירט דעם געזעץ וועגען מעכאַניזירען די בעקערייען אַלס ספּעציעלע גזירה געגען יודען; ער אילוסטרירט זיין געדאַנק מיט ציפערען פון 7,795 בעקערייען אין 494 שטעט, וועלכע זענען לוסטרירט געוואָרען, זענען פערהאַן 5,010 יודישע בעקערייען, וועלכע בעשעפטיגען 29,000 יודישע אַרבייטער, צווישען זיי זענען 70 פּראָצ. די משפּחה פון די בעקערס גופא. צוזאַמען מיט לערן־יונגלעך און געזעלען זענען בעשעפטיגט 50,000 יודישע אַרבייטער. דאָס זענען רעזולטאַטען נאָר פון די אויסגעפאָרשטע שטעט, עטליכע הונדערט שטעט זענען נישט אויסגעפאָרשט. כמעט 15,000 משפחות אין פּוילען פערנעהמען זיך מיט בעקער־אַרבייט. ביים מעכאַניזירען די בעקערייען ווערט ביי אַ גרויסער טייל פון זיי אָפּגעריסען זייער עקזיסטענץ. ביים בויען נייע לאָקאַלען, וועלכע זאָלען זיין ענטשפּרעכענד צו די מעכאַנישע בעקערייען קומט די רעגירונג אַבסאָלוט נישט צו הילף. מען גיט הלוואות אויף צו בויען וואוין־הייזער פאַר בעאַמטע, פאַר אָפיצערען. נאָר ווען אין איינע שטעט האָט מען מיט געמיינזאַמע כוחות פון די בעקערס און מיט דער הילף פון „דזשאָינט" און אַנדערע אַמעריקאַנער יודישע אָרגאַניזאַציעס, אויסגעבויט אַ בנין פאַר אַ מעכאַנישער בעקעריי און צוגעפיהרט דעם בנין שוין ביז אונטערן דאַך, האָט די „באַנק־גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ" אָפּגעזאָגט צו געבען אַ הלוואה אויף צו פערענדיגען דעם בנין. אַזעלכע פאַקטען האָבען געטראָפען אין אַ גאַנצער רייה שטעט, די לאַגע פון בעקער־פאַך איז שוין פון לאַנג אַ טרויעריגע, וועגען דעם בעווייזט אויך דער אומשטאַנד, אַז די נייסטע טייל פון דער עמיגראַציע האָט זיך רעקרוטירט פון בעקער־פאַך.

די בעקערס האָבען זיך לעצטענס דערוויסט, אַז די גזירה וועגען מעכאַניזירען די בעקערייען זאָל האָבען אָפּגעלייגט געוואָרען ביז'ן י. 1933. עס איז אַ טעות צו פרייען זיך מיט דער נייער פעראָרדנונג, ווייל עס בלייבט די אַלטע פעראָרדנונג אין קראַפט, נאָר לויט'ן איינזעהען פונ'ם וואָיעוואָדע קענען איינציגע בעקערייען, וועלכע ענטשפּרעכען די היגיענישע פאָדערונגען, בלייבען ביז'ן 1933. די נייע פעראָרדנונג האָט די שלעכטע זייט, וואָס יעדער בעאַמטער וועט קענען דעם געזעץ אויסטייטשען ווי עס וועט איהם געפעלען.

דער פאָרשטעהער פון צענטראַלען רעוויזיאָנס פערבאַנד ה' שמויש בעגריסט די פערזאַמלונג אין נאָמען פון די יודישע קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען אין פּוילען, ער שטרייכט אונטער, אַז די מעכאַניזאַציע וועט פריהער, אָדער שפּעטער, מיט מעהר, אָדער ווייניגער אַנשטרענגונגען דאָך דורכגעפיהרט ווערען. עס האָט זיך שוין געלאָזט בעמערקען, אַז ווען איינציגע בעקערס בילדען צוזאַמען אַ קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפט און בויען צוזאַמען אַ מעכאַנישע בעקעריי, ענטשטעהען דערנאָך אַזעלכע מחלוקת צווישען די מיטגלידער, אַז עס ברענגט כמעט אום די אונטערנעהמונג, געגען דאָזיגען אינערליכען שונא דאַרף מען זיך וועהרען. ביים שאַפען אַ קאָאָפּעראַטיווע מעכאַנישע בעקעריי, דאַרף מען געדענקען, אַז די בעקעריי איז נישט נאָר אַ פּערזענליכעס אייגענטום, נאָר אַ אַנשטאַלט פאַר כלל־ישראל.

פונ'ם צענטראַלען האַנדווערקער־ראַט, זאַדוואָרזקאַ 5, בעקומט דאָס וואָרט ה' יוזעפאָוויטש, ער גיט אָבער איבער זיין וואָרט צום בעגריסען דעם ה' בראַמבערג.

דאַן בעגריסען די דעלעגאַטען פון די שטעט. קאַליש, טאָמאַשאָוו, ראַדאָמסק, פּאַביאַניץ, זדונסקאַ־וואָליאַ א. אַז. וו.

דאָס וואָרט בעקומט דאַן ה' בראַמבערג, וועלכער שילדערט די טרויעריגע לאַגע פון דעם בעקער־צעך, ער רעדט וועגען די אויפגאַבען פונ'ם צוזאַמענפאָהר, וועלכער דאַרף פעראייניגען אַלע כוחות. כדי צו קענען פיהרען ניצליכען דעם קאַמף פאַר דער עקזיסטענץ. ער לעגט פאָר צו שאַפען אַ צענטראַלע אין לאָדז, וועלכע זאָל זיך שטעלען אין פערבינדונג מיט דער וואָיעוואָדזטווע, ווייל אין די הענד פון דער וואָיעוואָדזטווע ליגט דער גורל פון די בעקער.

ה' פינגערהוט בעגריסט די פערזאַמלטע און רעדט וועגען דער אויפגאַבע פון דער קאָנפערענץ.

עס ווערט דאַן געוועהלט אַ פערמאַנענץ־קאָמיסיע פון די ה"ה: ראָטענבערג, קופּערמינץ, מאַש־קאָוויטש פון קאַליש, ווילנער פון פּאַביאַניץ, עליאַש פון טאָמאַשאָוו, שטשופּאַק פון זגערזש, קאָץ פון פּיעטריקאָוו, באַנדע פון ראַדאָמסק און ווידראָווסקי פון זדונסקאַ־וואָליאַ.

דאַן ווערט ערקלערט אַ פּויזע ביז 6 אַ זייגער אָוונט.

נאָך דער פּויזע רעפערירט וועגען די שטייער־פראַגען דער עלטסטער פון צעך ה' פּאָזנאַנסקי. ער דערצעהלט, אַז די שאַצונגס־קאָמיסיעס האָבען זיך אַבסאָלוט נישט גערעכענט מיט דער פּאַקטישער לאַגע פונ'ם שטייער־צאָהלער און בעשטימט שטייערן ווילקירליך. ער דערצעהלט, אַ שטייגער, אַז ווען עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אַ בעקער פערדינט אין אַלגעמיין 5 פּראָצ. — האָט איהם די שאַצונגס־קאָמיסיע געשטעלט שטייערן אויף 25 פּראָצענט. וועגען אומזאַץ־שטייער האָט מען זיך פערשטענדיגט מיט דער פינאַנץ־קאַמער מכוח איינטיילען די בעקער אין קאַטעגאָריעס (ריטשאַלט־צאָהלער) און דאָך האָט די פינאַנץ־קאַמער קיין וואָרט נישט געהאַלטען און געשאַצט 3—4 מאָל מעהר. דער רעדנער בעקלאָגט זיך דאַן אויף דער קאָנקורענץ, וועלכע האָט דערפיהרט אַ סך בעקער צו באַנקראָט. וועגען ענין מעכאַניזירען איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ קאָנפערענץ אין דער וואָיעוואָדזטווע, עס איז בעשלאָסען געוואָרען אַז די פּאַלען, ווען די בעקערייען וועלען אויף קיין שום אופן נישט ענטשפּרעכען די געהעריגע פאָדערונגען דאַן דאַרפען זיך פעראייניגען עטליכע בעקערייען, כדי צו שאַפען איין מעכאַנישע בעקעריי.

ה' פינגערהוט דערגענצט דעם געבראַכטען רעפעראַט מיט איינינגע ביישפּילען.

דאַן בעקומט דאָס וואָרט ה' שלאָמאָוויטש פון וואַרשא, ער זאָגט זיך אַרויס געגען בילדען אַ צענטראַלע אין לאָדז פאַר דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע. ער ברענגט עטליכע ביישפּילען וועגען דער אַרבייט פון דער צענטראַלע אין וואַרשא; מען וואַרפט אָן די גאַנצע אַרבייט אויף דער צענטראַלע און אַליין פערלייגט מען די הענד.

שאַרף געגען דעם רעדנער טרעט אַרויס דער זגערזשער דעלעגאַט ה' שטשופּאַק, ער בעווייזט, אַז די צענטראַלע איז ביי דער איצטיגער לאַגע פון בעקער־צעך זעהר וויכטיג אין דער פראַגע וועגען מעכאַניזירען די בעקערייען בעווייזט דער רעדנער אַז דאָס ערלעדיגען די פראַגע דורך אַ פעראָרדנונג, איז אַ קאַטאַסטראָפע פאַר די יודישע בעקער. ער ברענגט אַלס ביישפּיל דייטשלאַנד, אַמעריקא א. ד. גל., וועלכע האָבען מעהר מאַטעריעלע מעגליכקייטען און דאָך עקזיסטירען נעבען די מעכאַנישע אויך האַנד־בעקערייען.

רעזאָלוציעס פון צוזאַמענפאָהר

1) שטייער־פראַגען

דער צוזאַמענפאָהר שטעלט פעסט מיט דער גאַנצער זיכערקייט, אַז די סיטואַציע פון די יודישע בעקער איז זעהר אַ קאַטאַסטראָפאַלע, די סיבה פון דער סיטואַציע איז די צו הויכע שטייערן, בפרט פון אומזאַץ־שטייער, אַלס אילוסטראַציע קען ווערען פעסטגעשטעלט, אַז 1 קילאָ ברויט האָט אין פאַריגען יאָהר געקאָסט 60 גראָשען און הייאָהר נאָר — 40 גראָשען, דאָך איז דער אומזאַץ־שטייער געבליבען דער זעלבער נישט געענדערט.

ווייטער שטעלט דער צוזאַמענפאָהר פעסט, דער אומזאַץ־שטייער איז אַ רואינע פאַר'ן גאַנצען האַנדעל און אינדוסטרי, איבערהויפּט פאַר האַנדווערקער און ער איז אַבסאָלוט נישט צוגעפּאַסט צום ווירטשאַפטליכען לעבען, דער צוזאַמענפאָהר פאָדערט פון דער רעגירונג צו ליקווידירען דעם אומזאַץ־שטייער. ביז דער צייט פון רעפאָרמירען דעם אומזאַץ־שטייער זאָל דער שטייער ווערען גענומען אין ריטשאַלט, צאָהלבאַר אין 24 צוויי וועכענטליכע ראַטעס אָהן ציגזען. ביים פעסטשטעלען דעם ריטשאַלט זאָל די שטייער־קאַמער נעהמען אינפאָרמאַציעס פון די געהעריגע ווירטשאַפטליכע אינסטיטוציעס. אַלס פערטרעטער פון די בעקער דאַרף צוגעלאָזט ווערען ביים אויסמעסטען די שטייערן די עקזעקוטיווע פון די בעקער־מייסטער.

דער צוזאַמענפאָהר פאָדערט לויט דעם אַרט. 8, פ. 5, אַז די בעקער, וואָס אַרבייטען אַליין מיט איין געהילף זאָלען ווערען בעפרייט פון אומזאַץ־שטייער.

דער צוזאַמענפאָהר פאָדערט, אַז די שטייער־אַמטען זאָלען זיך צופּאַסען צו די בעשלוסען פון דער קאָמיסיע פעסטצושטעלען די פּרייזען ביי די מאַגיסטראַטען, אַז דאָס נעטאָ־פערדינסט פון אַ בעקער בעטרעפט 5 פּראָצענט.

2) וועגען מעכאַניזאַציע

דער צוזאַמענפאָהר שטעלט פעסט, אַז צוליב דער זעהר קריטישער לאַגע פון די בעקער איז אוממעגליך אַדורכצופיהרען די מעכאַניזירונג פון די בעקערייען אָהן דער געהעריגער הילף פון דער רעגירונג, און גיט איבער דעם אויסגעוועהלטען ראַיאָן־קאָמיטעט, אַז ער זאָל געהעריג די פראַגע בעטראַכטען און אַרויסטרעטען מיט געהעריגע פּראָיעקטען צו דער רעגירונג.

דער צוזאַמענפאָהר שטעלט פעסט, אַז די מעכאַניזאַציע איז אין דער איצטיגער צייט אפילו אינ'ם טערמין, וואָס איז אַנגעוויזען דורך דער רעגירונג, נישט מעגליך אַדורכצופיהרען צוליב'ן פעהלען פון געהעריגע קרעדיטען.

3) וועגען צעניק־קאָמיסיעס

דער צוזאַמענפאָהר שטעלט פעסט, אַז די צעניק־קאָמיסיעס, וואָס עקזיסטירען ביי די מאַגיסטראַטען זענען נישט נויטווענדיג, ווייל זיי זענען נישט צוגעפּאַסט צו דער היינטיגער לאַגע אין אַ צייט פון פרייען האַנדעל.

4) צעכען

דער צוזאַמענפאָהר פאָדערט אויף דעם ראַיאָן־קאָמיטעט צו עפענען פּאָוויאַטאָווע צעכען אין יעדען שטעטעל פון דער וואָיעוואָדזטווע.

5) וואַרשאַווער צענטראַלע

דער צוזאַמענפאָהר דריקט אויס אַ דאַנק דער וואַרשאַווער צענטראַלע פון די בעקער־מייסטער פאַר איהר אומערמידליכער אַרבייט לטובה די יודישע בעקער און פאָדערט זיי אויף ווייטער צו שטעהען אויף דער וואַך פון זייערע אינטערעסען און זאָרגען פאַר איינהאַלטען זייער קיום.

6) ראַיאָן קאָמיטעט

בעשטעהט פון 17 מאַן — צו 1 פון יעדער פּאָוויאַט און 3 פון לאָדז, די עקזעקוטיווע בעשטעהט פון 7 מאַן — 4 פון לאָדז און 3 פון דער נאָהענטסטער פּראָווינץ.

אין דער עקזעקוטיווע זענען געוועהלט געוואָרען פון לאָדז: גאָלדבערג, פּאָזנאַנסקי, פינגערהוט און ראָזענבערג. פון זגערזש — שטשופּאַק. פון טאָמאַשאָוו — עליאַש און פון פּאַביאַניץ — ווילנער.

Dr. A. MAZUR

ספּעציאַליסט פאַר האַלז־, נאָז־ און אויערן־קראַנקהייטען
65 וסכאָדניאַ 65, טעלעפאָן 10-66.
נעהמט אָן פון 12.30 ביז 1.30 נאָכמיטאָג און פון 4 ביז 6 אין אָוונד.

צופוס אַרום דער וועלט

די פוס-גייער זענען איצט אין לאָדז

(—) אין לאָדז געפינען זיך איצט 3 יוגאָסלאַווישע יונגעלייט, וועלכע גייען צופוס אַרום דער וועלט. די יונגעלייט הייסען שאַרנשטיין, קאָזאַק און מאַיכראָוויטש, זייער מאַרשרוט האָבען זיי אָנגעהויבען דעם 11. מאַי 1924 און ווי זיי רעכענען וועלען זיי דעם דאָזיגען גאַנג אַרום דער וועלט ענדיגען אין יאָהר 1936, זיי זענען אַרויסגעגאַנגען 4 יונגעלייט צוזאַמען, אָבער אויפ'ן וועג אין עגיפּטען איז איינער פון זיי געשטאָרבען פון מאַלאַריע.

די דאָזיגע יוגאָסלאַווישע גרופּע פוס-גייער איז איינע פון די מלוכה-גרופּען, וואָס גייען אַרום דער וועלט לויט דער איניציאַטיוו און אָרגאַניזאַציע פון אינטערנאַציאָנאַלען געאָגראַפישען אינסטיטוט עס זענען אַרויסגעגאַנגען עטליכע און דרייסיג גרופּען און וועלכע גרופּע עס וועט די ערשטע אַדורכמאַכען דעם וועג, וועט בעקומען אַ סומע פון 10 טויזענד דאָלאַר.

די יוגאָסלאַווישע גרופּע, וועלכע איז שוין 5 יאָהר אין וועג, האָט נעכטען בעזוכט אונזער רעדאַקציע און געבעטען אַ בעשטעטיגונג, אַז זיי זענען געווען אין לאָדז.

ער האָט אַ „שווער קראַנקען זיידע“

(2) אין געוועלב פון ראָט אויף פּיעטריקאָווער 134 איז נעכטען אַריינגעקומען אַ יונגעל אין אַ שילער-היטעל און מיט אַ ציטערנדע שטימע געבעטען מ'זאָל איהם באָרגען 3 זל. ווייל ער דאַרף צו בעצאָהלען דעם דאָקטאָר, וועלכער איז געקומען צו זיין שווער-קראַנקען זיידע, וואָס וואוינט אין דעם זעלבען הויז. ראָט האָט די 3 זל. געגעבען. ראָט האָט אָבער בעמערקט, אַז דאָס בחור'ל גייט אין אַלע געוועלבער מיט דעם זעלבען פּזמון. ער האָט וועגען דעם מיטגעטיילט דער פּאָליציי און ס'ווייזט זיך אַרויס, אַז דער שווינדלער האָט שוין אַזויאַרום בעשווינדעלט אַ גאַנצע רייה געוועלבער. ביז איצט האָט מען איהם נאָך נישט געכאַפּט.

פערזענליכעס

(וו) היינטיגע וואָך האָט איבערגענומען דעם אַמט פון ליטער פון די שטאָטישע פּלאַנטאַציע, דער אינז. ראַגאָוויטש.

אַראָפּגעפאַלען אַ דייטשער באַלאָן

(2) נעכטען אין הינטער לאָדז, נעבען דער פאַבריק פון אויפּריים-מאַטעריאַלען „ניטראַט“ אַראָפּגעפאַלען אַ דייטשער באַלאָן אין דער גרויס פון 800 קוביק-מעטער.

די אַרבייטער פון דער פאַבריק זענען באַלד געלאָפען אויף הילף. אַזוי אַז קיינער פון די פּאַסאַזשירען האָט ערנסט נישט געליטען.

דער דאָזיגער באַלאָן איז מיט 3 טעג צוריק אַרויסגעפלויגען פון בערלין און האָט געזאָלט פליהען פּאַריז—וואַרשא—מאָסקווע.

אין באַלאָן האָבען זיך געפונען 2 פּילאָטען און די פּאַסאַזשירען: אינזש. אַלבערט היק, האַנס בערלינער און געררהאַרד פיינד.

דער באַלאָן איז פונאַנדערגענומען געוואָרען אויף בעזונדערע טיילען און די פּאַסאַזשירען זענען אָפּגעפאָהרען קיין בערלין.

אַרעסטירט אַ קויהלען-גנב

(2) נעכטען האָט מען אין גאַמפּע און אַל-ברעכטס פאַבריק אויף פּיעטריקאָווער 210, גע-פיהרט קויהלען צום ווינטער-סעזאָן. אויפ'ן הויף זענען אַריינגעפאָהרען פולע פוהרען מיט קויהלען און זענען אַרויסגעפאָהרען לעדיגע. דאָס האָט גע-וואָלט אויסנוצען איינער פון די פורמאַנעס יאַן קאָוואַלסקי, וועלכער האָט נאָר אָפּגעלאָדענט אַ האַלבע פוהר קויהלען, די רעשט האָט ער פער-דעקט מיט שמאַטעס און געוואָלט אַרויספאָהרען. דאָס האָט בעמערקט דער פּאָרטיער, וועלכער האָט וועגען דעם צווויסען געגעבען דער פּאָליציי. קאָוואַלסקי איז אַרעסטירט געוואָרען.

לאָדזער „הכח“ געוואונען דעם פּריז

פאַר די יודישע בלאָז-אָרקעסטער

אין וואַרשא איז נעכטען פאָרגעקומען אַ קאָנקורס פון די יודישע בלאָז-אָרקעסטערס אין פּוילען. דעם ערשטען פּריז האָט בעקומען דער בלאָז-אָרקעסטער פונ'ם לאָדזער „הכח“.

אורטייל אין פּראָצעס

פון די 21 בעשולדיגטע אין קאָמוניזם

(2) דער געכטיגער טאָג אין קאָמוניסטישען פּראָצעס האָט זיך אָנגעהויבען מיט דער רעדע פון פּראָקוראָר מאַנושיק, וועלכער האָט פערלאַנגט אַ האַרבען אורטייל פאַר אַלע אָנגעקלאַגטע. נאָכ'ן דעם האָבען גערעדט 16 אַדוואָקאַטען, וועלכע האָבען פערטיידיגט די בעשולדיגטע. אין לעצטען וואָרט האָבען די אָנגעקלאַגטע געבעטען פון ריכטער אַ מילדען אורטייל.

בלויז איינער פון די אָנגעקלאַגטע יאַן צער-שעלסקי האָט געהאַלטען אַ קורצע רעדע, אין וועלכער ער האָט געזאָגט:

ווען מ'האָט מיך אַרעסטירט בין איך אמת געווען אַ קאָמוניסט, אָבער איצט שוין נישט, די וועלבע, וואָס זיצען דאָ מיט מיר צוזאַמען אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק זענען מיך חושד, אַז איך דין דער רעפּענסיווע. איך וויל מעהר און וועל מעהר מיט זיי קיין מגע ומשא נישט האָבען. איך ווייס אַז זיי האָבען אויף מיר אַרויסגעטראָגען אַ טויט-אורטייל. איך בעט דאָס געריכט מיך צו בעפרייען. איך אָבער איך וועל בעשטראָפט ווערען מיט טורמע, בעט איך מ'זאָל מיך נישט איבערפיהרען אין טורמע אויף גראַנסקאַ, נאָר אויף קאָפּערניקאַ, וואו ס'זיצען קאַטשמאַרעק און שטשעטשינסקי. איך וויל בעסער זיצען מיט אָפענע באַנדיטען, איידער מיט פערמאַסקירטע.

האַלב 4 אַ זייגער האָט דאָס געריכט אַרויס-געטראָגען פאָלגענדען אורטייל: סט. סקשינעצקי— 5 יאָהר שווערע תּפיסה, גאַדעל קלינאַווסקי, יונה היינבערג, וואָלף אייזען, סטאַנ. שמאַלץ צו 4 יאָהר, יוסף בראַון, אהרן קאַניאַרסקי, יאַן וואַלודאַ צו 3 יאָהר שווערע תּפיסה, שמואל בענדער, הערש גאָלדבערג, ראַמאַן קרול, סטאַנ. סטאַנדראַ, יאַן צעשעלסקי, יוסף נושעשאַק, עמיל סלאַמאַ צו 2 יאָהר שווערע תּפיסה. אַלע איבעריגע זענען בעפרייט געוואָרען.

בעשטימט אַ קאָמיסאַר

אין קרייז-פערבאַנד פון די קראַנקען-קאַסעס

(2) נעכטען 7 אַ זייגער אין אָוונד איז זיך צוזאַמענגעקומען אויף אַ זיצונג די פערוואַלטונג פון קרייז פערבאַנד פון די קראַנקען-קאַסעס. ווען די זיצונג האָט זיך אָנגעהויבען איז אָנגעקומען דער דירעקטאָר פון הויפּט פערזיכערונגס-אַמט דאַג-נאַן און האָט מיטגעטיילט, אַז ער האָט אַ בריף פון מיניסטער פּריסטאָר.

אינ'ם בריף, וועלכען ער האָט נאָכדעם פאָר-געלייענט ווערט ערקלערט, אַז די פערוואַלטונג פון קרייז-פערבאַנד פון די קראַנקען-קאַסעס ווערט פו-נאַנדערגעלאָזען און ס'ווערט בעשטימט אַ רעגי-רונגס-קאָמיסאַר, וואָס דאַרף שוין איבערנעהמען זיין אַמט.

אַלס רעגירונגס קאָמיסאַר אין קרייז-פערבאַנד פון די קראַנקען קאַסעס איז בעשטימט געוואָרען דער איצטיגער קאָמיסאַר פון דער לאָדזער קראַנ-קען-קאַסע, ה' לאַפּושאַנסקי, וועלכער וועט אַזוי אַרום פערנעהמען צוויי אַמטען.

געפעלשט אַ ביכעל פון פּ. ק. א.

פּראָצעס אין מיליטער-געריכט

(2) נעכטען איז אין לאָדזער מיליטער-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען דעם סערזשאַנט פון פּיעטריקאָווער פּראַנטשישעק ניעכטשאַל.

ניעכטשאַל איז געווען בעשולדיגט, אַז דעם 10. יוני איז ער געקומען אין דער פּאָסט אין פּיעטריקאָוו און פערגעשטעלט אַ ביכעל פון פּ. ק. אַ. אויף 400 טויזענד זל., בעטענדיג מ'זאָל איהם אויסצאָהלען די גאַנצע סומע.

דער בעאַמטער איז געוואָרען פערדעכטיג דער ענין, וואָס אַ סערזשאַנט האָט אַזויפיל געלד און האָט וועגען דעם געמאָלדען דעם דירעקטאָר, וועל-כער האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס ביכעל איז גע-פעלשט, ווייל אויף דעם ביכעל איז נאָר פריהער 4 זל., די אַלע נולען זענען צוגעשריבען געוואָרען.

ניעכטשאַל האָט זיך מודה געווען און געבע-טען אַ מילדען אורטייל. ניעכטשאַל איז פער'משפּט געוואָרען אויף 8 חדשים תּפיסה און דעגראַדירט צו ווערען ביז צו דער מדרגה פון אַ זעלנער.

אין מאָמענט ווען מ'האָט פערעפענטליכט דעם אורטייל, האָט די פרוי פון פער'משפּט'ן געפּענט דאָס פענסטער און געוואָלט אַראָפּשפּרינגען פון דריטען שטאָק. דאָס האָט אָבער בעמערקט די בעאַמטין פון געריכט לוציאַ וואַרזיסקאַ און האָט די פרוי אַראָפּגעשלעפּט פון פענסטער.

בעשווינדעלט נאַאיווע

(מ) זייט אַ געוויסער צייט דרעהט זיך אַרום אין פּיעטריקאָוו און דער אומגעגענד אַ יונגערמאַן, וועלכער בעשווינדעלט די בעפעלקערונג אויף גאַר אַנ'אָריגינעלען אופן. ער קומט אַריין צו פערשידענע מענשען, שטעלט זיך פאָר אַלס אָנגעשטעלטער אין דער קראַנקען-קאַסע און פרעגט זיך אויס פערשידענע זאַכען, נאָכהער הייסט ער אונטער-שרייבען אַ דעקלאַראַציע פאַר דער קראַנקען-קאַסע, די נאַאיווע מענשען, אַמיייסטען פרויען, ווייסען נישט וועגען וואָס ס'האַנדעלט זיך און שרייבען אונטער.

מיט עטליכע טעג שפּעטער קומט צו זיי אָן אַ מעלדונג פון דער פּאָסט, אַז זיי זאָלען איינצאָה-לען 80 זל. פאַר אַ דאָקטאָר-בוך, וואָס זיי האָבען בעשטעלט. ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער בלומרשטער בעאַמטער פון דער קראַנקען-קאַסע האָט אונטערגערוקט אונטערצושרייבען בעשטעלונגען אויף דאָקטאָרסקע ביכער.

ערעפענונג פון יודישען זאַטלער-צעך

(—) זונטאָג אין אָוונט איז פאָרגעקומען די ערעפענונג פון ניי-געגרינדעטען יודישען זאַטלער-צעך, ביים האַנדווערקער-פערבאַנד, פּאָלודניאָווע 4.

די ערעפענונג איז פאָרגעקומען דורכ'ן פאָר-שטעהער פון אינדוסטריע-אַמט ביים מאַגיסטראַט ר״ר לוקאַשעוויטש, ד״ה ל. האָט אויך געהאַלטען אַ קורצען רעפעראַט וועגען דער בעדייטונג און אויפגאַבען פון צעך.

די וואַהלען האָבען געגעבען פאָלגענדע רעז-ולטאַטען: צעך-סטאַרשי — אשה זילבערבערג, „פאָרסטאַרשים“ — ישראל דוד שלאַק, אברהם מאיער און יעקב בירענצווייג, פערוואַלטונג: ראובן ליבערמאַן, איטשע טרייסטער, פערטרעטער: טוביה לופטמאַן, משה קאַפּעלאָוויטש. רעוויזיאָנס-קאָמיסיע מענדעל יאַקובאָוויטש, אייזיק שלאַק. שידס-געריכט ראובן ליבערמאַן, אייזיק שלאַק.

די ערעפענונג פון צעך איז בעגריסט געוואָרען דורך: לאָווניק יאָעל, ראַטמאַן פּיין, דיר. אַרדינאַנס, וויצע-פּרעזעס פון דער וואַרשאַווער האַנדווערקער צענטראַלע ה' בראַמבערגער, פּרנס האָפמאַן, הערש קאַזימש, וויינאַרטען, ראַבינאָוויטש, שוואַרצבערג, קעמפּנער, וויעטשניק אַ. אַנד.

פערזיכערען בוי-אַרבייטער

פון אומגליקען

(מ) אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזידענט זשע-מיענצקי איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען פערפליכטענדע פאָרשריפטען ביי די בוי-אַרבייטען.

עס זענען אָנגענומען געוואָרען אַ רייה בע-שלוסען, וועלכע וועלען האָבען אַ גרויסע בעדיי-טונג ביי די בוי-אונטערנעהמונגען ביים פערזיכערן די בוי-אַרבייטער פון אומגליקס-פאַלען, וועגען רעמאָנט פון אַלטע הייזער און פערזיכערונג פון די לאָקאַטאָרען אין פאַל פון סאַבאָטאַזש מצד די הויז-ווירטען ביים רעמאָנטירען די הייזער.

אַ גנבה

(2) ביי יהודה נאָוואַק, בזשעזשינער 13, האָבען גנבים נעכטען אַרויסגע'גנב'עט פון טאַש אַ פּאָרטפעל מיט 1000 זל.

אַ נקמה-מאָרד

(וו) יוזעף סטאַשאַק און יוזעף סטאַשקאָווסקי פון דאָרף רוסאַטשין הינטער פּיעטריקאָוו האָבען קאָנקורירט וועגען דעמזעלבען מיידעל מאַריאַ ז.

דאָס מיידעל האָט אויסגעקליבען שטאַשקאָוו-סקי'ן און סטאַשאַק האָט בעשלאָסען נקמה צו נעהמען. ווען סטאַשקאָווסק איז אַהיימגעגאַנגען פון זיין אייגענער תנאים איז איהם סטאַשאַק בעפאַלען און איהם דערלאַנגט מיט אַ מעסער אין פּלייצע. אין אַ גוססדיגען צושטאַנד האָט מען סטאַשקאָווסקי'ן אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. דער מערדער איז אַרעסטירט.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: וואָיטשיצקי, נאַפּיורקאָווסקאַ 27; דאַ-נעליצקי, פּיעטריקאָווער 127; אָולניצקי, וואָול-טשאַנסקאַ 37; ליינוועבער, פּרייהייטס פּלאַץ 2; האַרטמאַן, מיינאַרסקאַ 1; י. קאָהאַן, אַלעקסאַנ-דראָווסקאַ 80.

אויפגעהאַנגען זיך אַ זקן

פון 71 יאָהר

(2) נעכטען נאָכמיטאָג האָבען דורכגעהער אין קאַראָלעווער וואַלד, נעבען דעם טאַרט-פּלאַץ פון ל. ק. ס. בעמערקט אַ מענשען, וואָס איז געלע-גען אויפ'ן גראָז מיט'ן פּנים צו דער ערד,

ווען מ'האָט זיך דערנעהנטערט צו דעם לי-גענדען האָט מען דערזעהן, אַז ער האָט אַרומגע-וויקעלט דעם האַלז מיט אַ שאַל. דער ליגענדער האָט דערביי נישט אַרויסגעוויזען קיין שום סמנים פון לעבען. דער דאָקטאָר פון דער אַלאַרמירטער פּאָגאָטאָוויע האָט פעסטגעשטעלט דעם טויט דורך אויפהענגען זיך. ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז דער זעלבסטמערדער דער 71-יעהריגער ריינ-האָלד רופּרעכט פון וויזנער 24.

איבערגעפאָהרען דורך אַנ'אויטאָ

(2) נעכטען איז אויף ראָקאָטשינער גאַס פאָר-געקומען אַ שרעקליכער פאַל. נעבען נומער 53 האָט אַנ'אויטאָ, וועלכער איז אָנגעפיהרט געוואָ-רען דורך דעם שאָפער פראַנטשישעק טעלאַנזשאַק, איבערגעפאָהרען דעם 13-יעהריגען עוגעניוש באַראָווסקי. דאָס יונגעל האָט בעקומען אַנ'איגער-ליכער בלוט-שטורץ און ביי איהם זענען צובראָ-כען געוואָרען עטליכע ריפּען. דאָס אומגליקליכע קינד האָט מען אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגע-פיהרט אין אַננאַ מאַריאַ שפּיטאָל. דער שאָפער איז צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פער-אַנטוואָרטליכקייט.

בעריכטיגונג

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ אין אונ-זער צייטונג „מיט אַ סטראַשאַק טאָר מען זיך אויך נישט שפּילען“, בעט מען אונז מיטצוטיילען, אַז מ. בלאַכמאַן, וועלכער ווערט דערמאָהנט אין דער דערמאָנטער נאָטיץ, איז נישט קיין נאַכטוועכטער, נאָר אַרבייט שוין זייט 6 יאָהר אַלס ביוראַליסט אין דער פירמע עדוואַרד באַביאַצקי.

בלאַכמאַן איז איצט פאָלשטענדיג געזונד.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, 24 אָקטאָבער

12.30 וואַרשאַ: צווייטער קאָנצערט פאַר שילער אָרגאַניזירט דורכ'ן וואַרשאָווער מאַגיסטראַט. 16.15 וואַרשאַ: קאָנצערט פון גראַמאָפאָן-פּליטעס. 17.45 וואַרשאַ: סאָליסטען - קאָנצערט. 19.10 ווילנאַ: פּרעהליכע אוידיציע. 19.50 קאַטאָוויץ: פראַנצויזישע מוזיק. 20.05 קראַקאַ: אָוונד-קאָנצערט. 20.30 וואַרשאַ: קאָנצערט פון לייכטער מוזיק. 20.30 פּויזען: אָוונד-קאָנצערט. 22.35 וואַרשאַ: קאָמוניקאַט פון פּ.אַ.ט. 23.00 וואַרשאַ - טאַנץ-מוזיק. 16.00 דאַווענטרי: סימפאָנישער-קאָנצערט. 16.30 פּראָג: קאַמעראַל-קאָנצערט פון שעווטשיק-קוואַרטעט. 19.30 וויען: טראַנסמיסיע פון דער מלוכה-אָפּערע. 20.00 בערלין: פרעהליכע אונגאַרישע מוזיק. 20.00 שטוטגאַרט: קאָנ-צערט פון פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער. 21.00 בערלין: אָוונד פון די אַלטע מייסטער.

בריף אין רעדאַקציע

דער יודישער פרויען-שוץ-פעראיין בעט אונז צו פערעפענטליכען פאָלגענדען אויפרוף:

„דער אין האַמבורג אין יוני געגרינדעטער „וועלט-בונד פון יודישע פרויען“, וועלכער האָט אין זיין פּראָגראַם, צווישען אַנדערען, די אויפ-גאַבע צוהילף צו קומען אַלע יודען, וועלכע ווע-רען אויף וועלכען עס איז אופן פערפאָלגט צוליב זייער גלויבען — בעט אונז, אַלס אָנגעשלאָסענעם פעראיין, צוליב דעם אומגליק, וואָס האָט געטראָ-פען די יודען אין פּאַלעסטינע, וואו עלטערן האָבען פערלוירען זייערע קינדער און קינדער זייערע על-טערן, וואו עס זענען צושטערט געוואָרען האָב און גוטס, וואַרשטאַטען, פרוכטען פון לאַנגיעהריגער אַר-בייט. עס ווערט גערופען מיטצוהעלפען די נויט צו לינדערן.

מיר איבערגעבען די ביטע אַלע פרויען און מוטערס, אין דער איבערצייגונג, אַז זיי וועלען זיך אָפּרופען אויף דעם אויפרוף.

שפּענדען נעמט אָן דאָס ביוראָ פון פרויען-שוץ-פעראיין, זיעלאַנאַ 11.

לאָדזער יודישער פרויען-שוץ-פעראיין.

ניַיער קינאָ „ראָי“

די טעג איז פאָרגעקומען די פייערליכע גרינ-דונג פון נייעם פּרעכטיג אויסגעבויטען לויט אַלע טעכנישע פאָרשריפטען קינאָ-טעאַטער „ראָי“, וועלכער געפינט זיך אויף באַלוטער מאַרק נומר 5.

די נייע דירעקציע וועט זיך בעמיהען דעם פּוב-ליקום צו געבען די הערליכסטע בילדער און די נייעסטע פּראָדוקציעס. איצט ווערט רעקאָמענדירט אַ גרויסער סענסאַציאָנעל-קרימינעל בילד „אַ. נ. „די נקמה פון אַ שפּאַניער“. די הויפּט-ראָל שפּילט קאַרלאַ אַלריני. די מוזיק איז גענוי צוגעפּאַסט צום בילד.

בעקאנטער גנב האט פערפיהרט א לעמבערגער יודיש מיידעל

און זי געצוואונגען צו זנות

אין לעמבערג האט מען ארעסטירט דעם יודי-שען גנב און אלפאנס, יצחק הערש פרענקעל, ושרודלאנא 48, וועלכער האט לעצטענס אויסגע-פיהרט א גנבה אין דער וואוינונג פון ה' אייזיק שיינער, פל. ושעוו. נומ. 4. פרענקעל האט אויך, געגנב'עט די שוהל אויף באושניטשא-נאס און פער-פיהרט דאס 16-יאהריגע יודישע מיידעל דבורה גרינבערג, קלעפאראווסקא 4. מאנטאג האט מען ארעסטירט פרענקעל'ס שותף, א געוויסען שמואל פלאנער, ושרודלאנא 27. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען אז פרענקעל האט אין דער שוהל אויף באושניטשא-נאס צוגעגנב'עט 2 כתרים אין ווערט פון 2500 זלאטעס, מען האט איהם מאנטאג אפ-געשטעלט אין רשות פון אויספארשונגס-ריכטער אין דער הפיסה אויף באטארעגא-גאס.

די ווייטערע אויספארשונג האט פעסטגע-שטעלט אויף וואס פאר א אופן פרענקעל האט פערפיהרט דאס 16-יאהריגע יודישע מיידעל.

אויף קלעפאראווסקא 4 וואוינט די ארימע משפחה גרינבערג. דער 20-יאהריגער פרענקעל, וועלכער טראגט זיך עלעגאנט געקליידעט האט מיט א צייט צוריק אויף א טאנץ-אונטערהאלט אין „פאסיימאוויזאל" זיך בעקענט מיט דער 16-יאהריגער דבורה גרינבערג. ער האט איהר תיכף עקלערט, דאס ער האט זיך אין איהר פערליבט איבער די אויערען.

דאס יונגע נאאיווע מיידעל האט איהם גע-גלויבט. ער האט מיט שאקאלאד און מיט א ביי-לעט אין קינא געוואונען איהר צוטרוי און דאנק דעם איז זי באלד אריינגעפאלען אין דער נעץ פון דעם געפעהרליכען גנב און זנות-מעקלער.

ווען די עלטערען איהרע האבען זיך דערוואוסט פון דער דאזיגער געשיכטע האבען זיי פערבאטען זייער טאכטער זיך מעהר צו זעהען מיט פרענ-קעל. די דאזיגע סיטואציע האט ער אויסגענוצט און ווען ער איז געווארען געוואהר פון דאזיגען פערבאט האט ער איבערגערעדט דאס יונגע מיי-דעל, אז זי זאל אוועק פון איהרע עלטערן, דער-וויל צו איהם אהיים אויף ושרודלאנא 48 און אין עטליכע טאג שפעטער וועט ער מיט איהר אוועק אין אן אנדערע שטאט און דארט מיט איהר חתונה האבען.

דבורה גרינבערג האט זיך געלאזט צורעדען און איז אוועק פון איהרע עלטערנס היים. מורא האבענדיג פאר דער פאליציי, צו וועלכער די גרינ-בערגס האבען זיך געווענדעט, אז זי זאל אויפ-כען זייער טאכטער האט פרענקעל דאס מיידעל אפ-געגעבען צו זיינעם א „שותף", וואו זי האט זיך אויפגעהאלטען.

ערשט א דאנק דער ענערגישער פאליציי-אויספארשונג איז געלונגען אויפצוזוכען דאס פער-פיהרטע מיידעל, וועלכע האט מיט טרעהרען אין די אויגען געשילדערט די לייד און פיין, וואס זי האט געהאט אויסצושטעהען אין משך פון דער צייט, ווען זי האט זיך געפונען ביי די אלפאנסען, וועלכע האבען אנגעווענדעט אלע מיטלען כדי זי צו צווינגען צו זנות און דאס פערדינטע געלד זיי איבערצוגעבען.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינענע פראצאווניע פון ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: הקלעדקעס אויף פלאטפוסען, קונסט-ליכע פיס, קארסעטען א. ז. וו. עמפפאנגט פון 5—7 אוו.

צוריקגעקעהרט.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע-דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע-רען צוגעשיקט טעגליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אן ענטפער אויף א יורידישע עצה, דארף אנגעקלעבט ווערען דער קופאן מיט דער דאטום פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארייננעשיקט, אויך אנטווארטען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9906. ב—ן.

די בקשה וועגען אן אפיעקונסטווע צוזאמען מיט אלע נויטיגע דאקומענטען, דארף דערלאנגט ווערען אמשפעטסטענס 2 וואכען נאך דער פאבאר-קאמיסיע. אויב די פאמיליע-אומשטענדען אדער דער געזונדצושטאנד פון די עלטערן האבען זיך געענדערט, אזוי, אז דער פאבאראווי איז יא גע-ווארען בערעכטיגט אויף אן אפיעקונסטווא, קאן די בקשה דערלאנגט ווערען אפילו אויך נאכ'ן דער-מאנטען טערמין.

9907. א לאקאטאר פון פולנאצנא 6.

אנהויבענדיג פון לויפענדען 4-טען קווארטאל דארפען שוין די לאקאטארען פון 1-שטוביגע (אלס איינס, צו מיט אדער אהן קיך) וואוינונגען נישט בעצאהלען פאר קיין אויסגאבען, ווייל דאס איי-גענטליכע דירה-געלד בעטרעפט שוין 79 פראצ. פון גרונד-דירה-געלד.

9908. A. L. פון שיילערס ראיאן.

מעג דאס נעבען-צימער'ל האבען א בעזונ-דערן איינגאנג און מיט גארנישט זיך בינדען מיט אייער לאקאל, מאר דער הויז-ווירט אהן אייער הסכמה באין אופן נישט איבערנעהמען דעם סוב-לאקאטאר און אנערקענען איהם פאר א זעלבסט-שטענדיגען לאקאטאר.

וואס שייך די רעכט פון א סובלאקאטאר איז אלס איינס, צי ס'האנדעלט זיך וועגען א בעזונ-דערען צימער, צי ס'גייט בלויז וועגען א ווינקעל צו שלאפען. אין ביידע פאלען געניסט ער אומבע-גרעניצט פון די הנחות פון דעקרעט וועגען לאקא-טארען-שוץ און ממילא האט איהר איהם נישט קיין רעכט אהן בעגרינדעטע טעמים צו קינדיגען.

9909. א לעזער פון שאפעננא.

דאס דירה-געלד פאר א לאקאל אין א נייעם בנין איז נישט בעגרעניצט מיט קיין שום נארמע. און דעריבער קאן דער הויז-ווירט פאדערן הוספות.

אייערע טענות וועגען וואסער, בוידעם, ענג-שאפט, האבען אין דעם פרט קיין שום בעדייטונג נישט.

די זאך איז אבער, וואס קומט איז דאס הויז אויפגעבויט אדער איבערגעבויט געווארען אהן א בעשטעטיגטען פלאן, דארף עס יא אונטערליגען דעם דעקרעט וועגען לאקאטארען-שוץ און ממילא איז דער אזוי אנד ראזיעמטשי אין אזא פאל שוין בערופען צו איגנארירען און פעסטשטעלען די סו-מע גרונד-דירה-געלד.

9910. J. Baum

9911. א. לאס.

9912. נח פון פירצמאוויטשא.

שיקט אייערע ענינים דארפט איהר זיך פער-שטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמיטאג מיטבערענגענדיג די צייטונג.

9913. א פראינטערעסירטער לעזער פון 11 ליסטאפאד.

א טשעק קאן אויסגעשטעלט ווערען איננער-האלב דער מדינה אויף א טערמין פון 10 טעג.

אין בעגעגענפאל מאלען אפ די זשירעס,

דאנעבען איז ווייטער פערענטווארטליך פאר'ן טשעק דער טראסאט (ווער ס'דארף דעם טשעק רע אליזירען).

9914. ל. שיקער.

אויב מען האט ביים פערפיהרען דעם פראצעס נישט פערלאנגט קיין זאכפערשטענדיגע אדער דאס געריכט האט די זאכפערשטענדיגע אפגעזאגט, קאן דער פראינטערעסירטער מלוה א צווייט מאל זיך ווענדען אין משך פון פראצעס אין גע-ריכט וועגען אזא זאכפערשטענדיגע.

9915. גאטאן.

לויט'ן ארטיקעל 17, 1-טער טייל פון די מי-ליטערישע סאניטארע פארשריפטען איז די פאבאר-קאמיסיע אומבעדינגט מחויב זיך צו בעקענען מיט די צייגנישען, וועלכע ווערען פארגעשטעלט דורך די פאבאראווע בנוגע זייער געזונד-צושטאנד.

און אין דעם פאל מאכט דאס געזעץ נישט קיין אונטערשיד, צי די זעלבע צייגנישען זענען ארויסגעגעבען געווארען דורך א רעגירונגס-, אדער דורך א פריי-פראקטיצירענדען דאקטאר,

זעלבסטפערשטענדליך, אז די פאבאר-קאמיסיע איז נישט פערפליכטעט זיך צו רעכענען מיט דער מיינונג, וואס די בעטרעפענדע דאקטוירים זאגען ארויס אין די פארגעלייגטע צייגנישען.

אויב צווישען די דאקטוירים פון דער פא-באר-קאמיסיע איז פארהאן א מיינונגס-פערשידענ-הייט בנוגע דער דינסט-פעהיגקייט פון פאבאראווי, מוז דער לעצטער אומבעדינגט אפגעשיקט ווערען אין מיליטערישען שפיטאל.

שייטלען

צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פארזשוצקא, קאמיענא 5.

ענדליך

האבען זיך אלע איבערציינגט אז די פאטענטירטע פעלד-בעטען

PALMA-PATENT וועלכע זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מארקע זענען די פראקטישסטע און דויערהאפטסטע מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר, עמפפעהלען מיר אויף לאגער.

אויסערדעם בעזיצען מיר אין א גרויסען אויסוואהל ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך. מעטער-מאס.

מאטראצען, געבעסע, שאסקאווע און קאנאדישקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס

בעמערקונג: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאווע-בעטלעך 14 זל.

רעעלע בעהאנדלונג. -- פאבריקס-פרייזען. -- ועטליכע רעפעראטען.

הורס לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85 דעטייל

חזנ'ישע צרות! (אמעריקאניש)

פון ב. קאוונער.

צו'חזנ'ט זיך א חזן פאר מיר אויף זיין חזנ'ישען שטייגער:

„אונזער שטיקעל ברויט איז א וויסט שטי-קעל ברויט; נישטא אויף דער גאנצער וועלט קיין ערגערע פרנסה ווי זיין א חזן.

„עס וואלט געווען נישט שלעכט, ווען יע-דער חזן זאל זיין א מיליאנער, ער זאל זיך קע-נען אויפבויען א טעמפעל פאר זיך אליין; ער זאל טאקע זיין דער אייגענטימער פון דער גע-ביידע, און ער זאל זיך האבען זיין אייגענעם עולם, אייגענע צוהערער, אייגענע בעאמטע.

„אבער זיין א חזן אין א פרעמדער שול, מיט מענשען, וואס פערשטעהען אייך נישט, וואס ווייסען נישט דעם חילוק פון א באריטאן ביז א טענאר, פון א באס ביז א פאלצעט, און זיי דאר-פען דאס זיין אייערע מבינים — איידער זיין א חזן ביי אזעלכע גראבע יונגען, איז שוין גלייכער זיין אן ערליכער בעל מלאכה.

„אין די אכט יאהר, וואס איך בין אין אמע-ריקע, בין איך שוין געווען אין זעכצעהן שוהלען; איך האב שוין געדאווענט מיט אן ארגעל און שיק-סעס; מיט א כאר פון צוואנציג מענער; אהן א כאר, אליין הייסט עס, און איך האב שוין געהאט א כאר פון אלע דאוונער: אלע יודען, וואס גע-פינען זיך אין שוהל, האבען ארויסגעהאלפען.

„קענט איהר זיך שוין פארשטעלען, ס'ארט פנים די תפלות האבען!

„איידער אזעלכע תפלות איז שוין גלייכער גארנישט קיין תפלות.

„אז די דאוונערס נעהמען אלע מיט אמאל זינגען, וואלט איהר געשוואוירען, אז די שוהל איז א דול-הויז און איך, דער חזן, בין דער קעניג פון אלע משוגעים.

„און דא דארף מען ווארטען ביז דער „רא-באי" וועט „אויסגעהן" שמונה עשרה; ביז דער פרעזידענט וועט זיך אויסהוסטען און דער וויצע-פרעזידענט וועט אויסשפייען.

„טאמער ווארט איהר נישט, איז רעכט מען זאל אייך זידלען, בעליידיגען; און טאמער ענט-פערט איהר צוריק, פערלירט איהר די שטעלע.

„איין שטעלע האב איך פערלוירען, ווייל איך האב געוואגט צו זאגען, אז דעם פרעזידענט'ס פרוי איז מיאוס ווי דער טויט; אז איך האב שוין גע-זעהן שעהנערע ווייבלעך ווי זיינע; שעהנערע, קלי-גערע און יונגערע.

„דערפאר האב איך פערלוירען די שטעלע און די מיטגלידער פון דער שוהל האבען געשוויגען; זיי האבען מורא געהאט פאר'ן פרעזידענט.

„און ווער, מיינט איהר, איז ער געווען, דער פרעזידענט? ער איז געווען נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי א פראצענטניק! ער פלעגט ליי-הען די מיטגלידער געלד און נעהמען ביי זיי צעהן און צוועלף פראצענט.

„האבען זיי מורא געהאט פאר איהם.

„קיין קאנטראקט האב איך נישט געהאט, בין איך געווען הפקר, הפקר ווי דער ווינד אין פעלד.

„אן'אנדער שטעלע האב איך פערלוירען, ווייל איך האב זיך אויסגערעדט פאר דעם חזן שני, פאר דעם צווייטען חזן, הייסט עס, אז דער פרעזידענט פון אונזער שוהל איז נישט פאסיג צו זיין א פרע-זידענט; מחמת ער האלט מעהר פון דעם גבאי'ס דינסט ווי פון גאטעס-דינסט.

„געווען איז דאס אן'אמת, אבער דער אמת האט דערגרייכט ביז צום פרעזידענט'ס אויערען און דאס האט מיך דער'הרג'עט.

„אז מען איז א חזן אין אזא שוהל, און מען האט אזעלכע בעאמטע, מוז מען איינגאנצען שווי-גען, אדער זאגען ליגען; שווייגען איז בעסער פאר דער שטעלע.

„איך געדענק ווי דער פרעזידענט, א חברה-מאן מיט א געזונדען קארק, האט זיך צושריען אויף מיר:

„וואס איז דאס אייערע חזיר'שע עסק וואס איך טו?

„קורץ, איך האב פערלוירען די שטעלע פאר זאגען דעם אמת אויפ'ן פרעזידענט.

„א חזן דארף הערען, זעהן און שווייגען; ער דארף שפילען די ראלע פון דעם נארעלע, פון דעם אידיאט, כאטש ער האט מעהר שכל אין איין פינגער, ווי אלע בעאמטע אין זייערע קעפ.

„און אז נישט מוז ער אויך זיין איינער פון זיי. ער מוז זיך קענען צופאסען צו זיי; שפילען מיט זיי אין פאקער, אויסהערען זייערע וויצען, וואס יעדער וויץ איז טריף ווי חזיר; ער דארף זיי חנפה'ענען, לויבען, לעקען, שמעקען און געהן מיט זיי וואו זיי געהען.

„אבער נישט יעדער חזן קאן דאס: סיידען איינער איז מעהר חזן ווי מענש.

„און היינטיגע וואך האב איך פערלוירען א שטעלע דערפאר, וואס איך בין א בעווייבטער.

„מאנכעס מאל איז דאס פערהייראטע לעבען נאר א שטערונג צו א שטעלע. מיין אויסזעהען איז געפעלען די בעאמטע; מיין עברי אויך, מיין שטימע אויך; נאר דאס, וואס איך האב שוין א פרוי, — אט דאס האט נישט געטויגט!

„סטייטש", פרעג איך ביי די בעאמטע, „וואס ארט עס אייך, אז איך האב שוין א פרוי? א חזן מוז דאך האבען א פרוי; עס איז דאך אנגענומען ביי דער גאנצער יודישער וועלט, אז ווען א חזן האט נישט קיין פרוי, טאר ער נישט דאוונען, מחמת ער קען דאך, חלילה, האבען זינדיגע געדאנקען.

„האט דער פרעזידענט ארויסגעלאזט די קאץ פון זאק; ער איז ארויס מיט לשון:

„איך האב געמיינט, אז איהר זייט נאך א בחור, ווייל איך האב א טאכטער, שוין אן'עלטער מיידעל, אביסעל א קרענקליכע, אבער דאס מאכט נישט. איך וועל איהר געבען פינף טויזענד דאלאר נדן; האב איך גערעכענט, אז איהר זייט נאך א בחור... איהר פערשטעהט?... מיין טאכטער האט געווארפען אן'אויג אויף אייך, ווען איהר האט ביי מיר געגעסען שבת... אבער, אז איהר האט שוין א פרוי, דארף מען זוכען אן'אנדערען, אייגעם, וואס איז נאך א פרייער מענש... סיידען איהר האט א וועג ווי צו גט'ען אייער פרוי"...

„ווי געפעלט אייך אזא חתונה. איך ליב מיין פרוי מעהר ווי מיין חונות, ווי אלע שטעלעס, זאל איך זיך גט'ען מיט איהר און חתונה האבען מיט'ן פרעזידענט'ס אלטע טאכטער, וואס האט שוין גע-האט אין איהר לעבען פיר אפעראציעס!

„אך, דאס ביטערע חזנות!"

——═):§:(═——

ווער איז מעהר שולדיג אין צושטערן פאַמיליען-לעבענס?

די פראַגע ווער עס איז מעהר שולדיג אין דעם איצטיגען שלעכטען פאַמיליען-לעבען, רופט ארויס די לעצטע צייט אַ סך דיסקוסיעס, ווייל איי־ניגע ריכטער, פאַר וועלכע עס קומען פאַר די מעהרסטע גט-פּראָצעסען, זענען מיט דער מיינונג, אַז די פרויען זענען מעהר שולדיג אין די פאַמיליען-טראַגעדיעס ווי די מענער. די דאָזיגע ריכטער זאָגען, אַז ווען מען זאָל מאַכען אַ גענויע סטאַ־טיסטיק וועגען די אורזאַכען וואָס פיהרען צו פאַ־מיליען-אומגליקען, וואָלט מען געקאָנט זעהר לייכט איינזעהן, אַז די מענער זענען גאַנץ אָפט אמת׳ע קרבנות. זיי פּרובירען טון דאָס בעסטע, זיי ווילען אויסקומען גוט מיט זייערע ווייבער, נאָר די פרוי־ען דערלאָזען עס נישט.

ריכטער גאַי האָט געהאַט זעהר פיל ערפאַה־רונג מיט גט-פּראָצעסען, ער זאָגט דאָס פאָלגענדע:

די הייראַט איז דאָך סוף כל סוף אַ שותפות צווישען מאַן און ווייב, אַזוי ווי אַ געשעפט וואו עס זענען פאַרהאַן צוויי שותפים. יעדער איינער ווייס, אַז וואו נאָר עס זענען פאַרהאַן צוויי שות־פים, איז דער יעניגער שותף וואָס איז דער אַק־טיווסטער טוער אין דעם געשעפט, דער וואָס אַר־בייט מעהר און טוט מעהר — דער דאָזיגער איז דער באַלעבאָס.

אין פער־הייראַטען לעבען איז דאָך אויך אַזוי. מאַן און ווייב קאָנען דאָך נישט זיין ביידע גלייכ־בייטיג די פיהרער. אָדער דער מאַן טוט מעהר אָדער דאָס ווייב טוט מעהר. דער פאַקט איז, אַז ווען דאָס ווייב איז די אשת-חיל׳ניצע, דאַן ווערט דער מאַן האָבען צו זינגען און צו זאָגען. זי וועט איהם נישט לאָזען אויפהויבען דעם קאָפּ. עס גע־העון אַרום אַ סך גלייכווערטלעך ביי יעדען פאָלק וועגען מענער, ביי וועמען די ווייבער זענען די „גרויסע פערדינער״. אפילו ביי אַמאָליגע יודען, וואו דאָס פאַמיליען-לעבען איז געווען אַ סך בעסער ווי ביי אַנדערע פעלקער, פלעגט מען אויך אויף אַ טרויעריגען אופן בעשרייבען דעם מזל פון דעם שלימזאַלניק וואָס דאַרף, אַז דאָס ווייב זאָל פאַר איהם מאַכען אַ לעבען. די היינטיגע פרויען ווילען אָבער, אַז די מענער זאָלען זיך בויגען צו זיי; אַז די מענער זאָלען אויספאָלגען אַלץ וואָס זיי ווילען, און זיי פערשטעהען נישט אַדער ווילען נישט פערשטעהן, אַז זיי טוען זיך אַליין אַנ׳אומ־רעכט; אַז זיי וואָלטען פיל בעסער אויסגעמאַכט, ווען זיי וואָלטען נאָר ערלויבט זייערע מענער אַנ־געהן מיט זייערע געשעפטען, מיט זייער לעבען, ווי זיי פערשטעהען אַמבעסטען און נישט פּראָבי־רען זיי שטערען אויף טריט און שריט, און פּרובי־רען ווערען די פיהרערינס איבער זייערע מענער.

די פרויען פאָדערען אָבער גלייכבערעכטי־גונג. זיי ווילען זיין גלייך אין יעדער הינזיכט. זיי דענקען, אַז דער מאַן דאַרף זיי קומען אָבגעבען אַ בעריכט וועגען אַלץ וואָס עס קומט פאָר אין זייער לעבען, און הויפּטזעכליך אין זייערע געשעפ־טען. דער מאַן איז אָבער נאָך אַלץ, אין די מעהר־סטע פאַלען, דער אמת׳ער טוער, דער אמת׳ער געשעפטס-מאַן. ווייל ער דאָס נישט ליידען. דאָס איז נישט דערפאַר, ווייל ער וויל עפּעס בעהאַלטען פון זיין פרוי, נאָר ער וויל נישט קיין שטע־רונגען. קומט עס צו קריגערייען און צו ביטערע טראַגעדיעס. זענען אין אַזעלכע פאַלען די פרויען די אמת-שולדיגע.

עס איז פאַרהאַן אַ סך אמת אין די דאָזיגע מיינונגען. אָבער נישט אַלע מאָל זענען זיי אמת. עס זענען טאַקע פאַרהאַן מענער וואָס געבען אויס גרויסע סומען געלד אויף אַלערליי אויסוואורמע־רייען, כאָטש זיי פערגינען נישט זייערע אייגענע ווייבער און קינדער די מינדסטע זאַך. זיי זענען עס די יעניגע וואָס מאַכען, אַז אַנדערע פרויען זאָלען פערדעכטיגען זייערע מענער, ווען זיי זע־נען גאָר איידעלע מענשען. אין אַלע גרויסע שטעדט, און אפילו אין קליינע שטעדט, זענען פאַרהאַן געגוג מענער וואָס האַלטען אויס געליבטע אויף דעם רעכנונג פון זייערע אייגענע פאַמיליעס. די אומגליקליכע פרויען האָבען די גרעסטע ליי־דען. זיי דערוויסען זיך פון זייער אומגליק און זיי קאָנען עס נישט פערשווייגען. אַט אַזעלכע פרויען זענען זיכער נישט שולדיג ווען עס קומט צו אַ ביטערער טראַגעדיע אין זייער לעבען. זיי קאָנען זיך נישט העלפען, און די געריכטען און אַלע מענ־שען זענען און דאַרפען זיין זעהר סימפּאַטיש צו זיי.

וועגען אַזעלכע מענער רעדען מיר דאָ נישט. זיי זענען זיכער ווערט דעם שטעקען. מיר רעדען אָבער דאָ וועגען די פרויען, און זיי ווערען אַלץ מעהר און מעהר אין צאָהל, און הויפּטזעכליך צווישען די רייכע און די מיטעל-קלאַסען, וועלכע זענען געוואָרען אַזוי „פריי״, אַז זיי ווילען שוין כמעט נישט אָנערקענען קיין שום פליכטען און פאַרפליכטונגען. זיי נעהמען אַ סך און גיבען זעהר וועניג, און מאַכען פון זיי ניבען פאַרגעניגען; זיי ווילען זיין פריי, און אין דער זעלבער צייט ווילען זיי, אַז מען זאָל זיי געבען אַלצדינג. אינטערעסאַנט איז, אַז אַ גרויסער פּראָצענט פון די מענער, (מיר רעדען דאָ וועגען די דאָזיגע מענער, וואָס פיהרען און ווילען פיהרען אַ גוטען פאַמיליען-לעבען) גיבען-אויף זייערע פערשידענע טעטיגקייטען און אינטערעסען נאָכדעם ווי זיי האָ־בען חתונה. בחור׳ווייז זענען זיי פיל אין די קלו־בען און אין פער־שידענע אָרגאַניזאַציעס, אָבער ווי נאָר זיי האָבען חתונה, הויבען זיי אָן צו ווערען סטאַטעטשנע און הויבען-אָן פיהרען אַ זעהר רוהי־גען לעבען. אַנדערש איז עס אָבער מיט אַ בעדיי־טענדען פּראָצענט פון די פרויען. זיי הויבען-אָן נאָך דער חתונה אויפצוגעבען זייערע פאַמיליען-פליכטען. זיי פערברענגען זייער צייט אין קאַפּען און אין קאָרטען-שפּילען. זיי ווילען האָבען די פרייד פון מוטערשאַפט, אָבער נישט די פליכטען פון מוטערשאַפט.

עס פערשטעהט זיך, אַז דאָס איז נישט מאָס־געבענד פאַר אַלע פרויען. עס זענען פאַרהאַן גע־נוג פרויען, וואָס זענען אויסגעצייכענטע מאַמעס און געטרייע ווייבער צו זייערע מענער. אָבער עס איז קיין שום ספק נישט, אַז עס זענען פאַרהאַן גענוג פרויען איצט, וועלכע האָבען פערלאָרען דעם גלייכגעוויכט און זיי געהען אַוועק אויף אַ קרומען וועג. זיי מיינען, אַז פרייהייט מיינט אַנאַרכיע, אַז זיי מעגען טון אַלץ וואָס זיי ווילען און דאַרפען קיינעם נישט אָפּגעבען קיין דין וחשבון. אָבער די מענער דאַרפען אַלע מאָל זיי אָפּגעבען אַ גענויען בעריכט וועגען יעדען שריט און טריט וואָס זיי מאַכען.

זע בעסטפערשטענדליך, אַז די פרויען-רעכט־לעריגס לייקענען די דאָזיגע בעשולדיגונגען וואָס מאַכען פרויען-העסער אויף די מענ־ען. זיי זאָגען, אַז די מעהרסטע פרויען זענען נאָך אַלץ אונטערן קנעכט פון דעם מאַן. דאָס קאָן זיך זיין אמת, אָבער דאָס איז נישט אמת אין מערדעם וועגען די גרויסע שטעדט, וואָס די פ־ו׳ איז אַפּמאָל די יעניגע, וואָס דרינגט קיין אין פערשידענע פּראָפעסיעס און אַלע ווינק־לען פון׳ם לעבען, און פאַרנעהמט אַלץ מעהר און מעהר דעם אויבענאָן.

י. ע—ן

דאָס לעבען אין אלעקסאַנדער

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

פון יאָהרען אַהער פיהרט זיך דאָ אַ קאַמף צווישען די עלטערע־חסידים און די יונגער וועלט. פיהלען זיך וואָס אַמאָל מעהרער „אויפגעקלעהרטער״ און טוט זיך דערום, וואָס אַמאָל מעהרער „רעוואָ־לוציאָנירען״. טראָגט שוין איבערהעמדער מיט שטייפע קראַגענס... און לעצטענס גענומען זיך גע־שמאַק ראַזירען, זעהר שאַרפע סכסוכים ווענען שוין א.ף אָט דעם באָדען פאַרגעקומען, די יונגער וויל אָבער נישט אָפּטרעטען און פערלאָזען דאָס שטיבעל טראָץ אַלע אויפאַדערונגען. לעצטענס נאָך יום־כפּור זיי מ׳שמועסט לויט אַ „איבערשטען בעפעהל״ איז אָבער אונטערנענומען געוואָרען אַ שאַרפע אַק־ציע צו בעקעמפען דאָס „אַפּיקורסות״ אין רער־מאַהנטען שטיבעל. מ׳האָט אין שטיבעל דעם ערשטען טאָג סוכות אויסגערופען — דאָס די אַלע וועלכע האָבען בדעה אויף ווייטער זיך צו ראַזירען און וועלען נישט געבען די פערזיכערונג דאָס זיי וועלען אויף להבא דאָס נישט טון זאָלען פון דעם טאָג אָן אויפהערען קומען אין שטיבעל.

אַז ווען נישט געקוקט אויף דעם אָפּזאָגען זיך פון געבען אַזאַ התחייבות וועגען אויף צומאָרגענס די „רעוואָלוציאָנערען״ דאָך ווייטער געקומען דאַוו־נען, איז אויסגעבראַכען אַ מוראַ׳דיגע געשלעג און ווינלען ס׳האָבען אַנטייל גענומען די אָנגעזעהענסטע מתפּללים־חסידים און אויך די יונגעדליכע „רעוואָ־לוציאָנערען״ — דער רעזולטאַט איז: צוהאַקטע און צוקיילטע פּנים׳ער, ס׳איז ליהודים׳דיג.

— דאָס ערשטע מאָל אין דער עפענטליכקייט אין אלעקסאַנדער איז דאָס ערשטע אויפטרעטען פון אַ „יודישע אַרבייטער בינע״ ביי די פּועלי ציון (לינקע) — די דערמאָהנטע יודישע אַרבייטער בינע שטעלט זיך פאַר איהר אויפגאַבע צו בעקעמפען דעם שונד־רעפּערטואַר מיט וועלכען אַלעקסאַנדער ווערט לעצטענס אין אַ גרויסער מאָס געשפּייזט, צו דעם צוועק האָט זי איינגעלאַדען אַ שטענדיגען לאָר ווער רעזשיסער און אנד. מיטשפּילער פּראָגראַם דורכאַ׳ים ריין ליטעראַרישע פּיעסען, די ערשטע פאָרשטעלונג — איז אַראָפּ מיט ערפאָלג.

ש. ח—ר.

Dr. med. STUPEL
12 Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען
מענער-שוואַכקייט, ליכט, אַקנע, ראַנטגען-שטראַהלען און
קוואַרץ-ליכט. עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָוונד

דאָס עלעגאַנטע לאָדז
קויפט איין איהר קאָסמעטיק אין דער רענאָמירטער און ביליגסטער
קאָנקורענץ-פּערפומעריע פון
J. DRUKIER
ZAWADZKA 11, TEL. 75-92
וואו עס געפינט זיך שטענדיג אויף לאַגער דער רייכסטער אויסוואַהל פון די
נייעסטע פּערפומען
פודערן, טואַלעט-זייפען, קעלנישע וואַסערן א.ז.וו.
בעמערקונג: פאַר ענגראָסיסטען ספּעציעלער ראַבאַט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען. מענער-שוועכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
נעהמט אָן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אָוו.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86
נעהמט אָן פון 8–9½ פריה און פון 3½–4½ נאָכמ.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראַנקהייטען.
ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען.
בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן אין דער לעטשניצע זגעזשער 17 פון 6—7 אָוו.
און דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

דער מאַלפּע-מענש

(39) (סענסאַציאָנעלער ראָמאַן)

— דאָס זעלבע האָט מיר אויך געזאָגט דער אַרהאַקאָם! — האָט לאַנגוואַל געענטפערט מיט אַ שמייכעל.

— דאָס איז געווען אַנ׳ערנסטער מאָרפאַל? — האָט מאַריס אַ פרעג געטון, וויסענדיג ווער דער פאַציענט איז געווען.

— ניין! אַ גאַנץ לייכטער פאַל, הגם עס האָט זיך געקאָנט מאַכען אַ בלוט-פערגיפטונג. מיה רוכט זיך איך האָב אַלץ געטון, וואָס ס׳איז נויטיג געווען אָבער כ׳האָב מורא אַז כ׳האָב זיך געקענט טועה זיין, מחמת די וויסענשאַפט איז אַוועק זעהר ווייט אַראָיס פון יענער צייט אָן, ווען איך בין געווען אַ יונגערמאַן. איך האָב זיך דערווייבער אָפּגעהאַלטען פון אַרויסגעבען אַ רעצעפּט, און נאָר אַרורכגעוואַ־שען די וואונדען און פערבאַנדאַזשירט זיי... עס איז מיר פערשטעהט זיך, געווען זעהר אַנגענעהם צו טון עמיצען אַ טובה, נאָר איך מוז זיך מודה זיין, אַז איך האָב זיך געפיהלט גאַנץ אומבעקוועם אין דער ראָ־זינער לאַגע. און ווען איך בין צוריק אַהיים־געקומען האָב איך נישט געשלאָפען אַ גאַנצע נאַכט. און בכלל איז ביי מיר דער פאַריגער טאָג און נאַכט געווען אויסטערליש. עמיצער, למשל, איך פערשטעה נישט פאַרוואָס און פאַר ווען האָט אַוועקגעשטעלט אַ מאַטאָציקל אין מיין גאָרטען.

מאַריס האָט זיך קוים איינגעהאַלטען פון אַ שמייכעל צו טון.

— איך פערשטעה נישט, ווער עס האָט עס גע־קענט אַזאַ זאַך איינפאַלען צו טון. אינדערפריה איז דער מאָטאָציקל פערשוואונדען געוואָרען. און אין אָוונט האָב איך בעגעגענט אונזער פריינד פאַס׳ן אַזאַ צעדרודערטער און פערדראָגה׳טער, אַז ער האָט מיר גאָרנישט געהאַט בעמערקט און זיך נישט בעגריסט.

— וואָס האָט איהר איהם בעגעגענט? — האָט מאַריס שנעל אַ פרעג געטון.

— ער איז געגאַנגען מיט׳ן וועג פערביי מיין פּאַלוואַרק, איך בין געשטאַנען לע׳ם טויער און נערויכערט אַ ליולקע. עס איז געווען פינסטער גע־נוג, און ווען ער איז פערבייגעגאַנגען, האָב איך זיך אָנגעשטויסען, אַז ס׳איז פאַס. איך האָב איהם אַ רוף געטון, און ער האָט מיר געזאָגט, אַז ער האָט געהאַט אַקאָרשט אַ וויכטיגע צוזאַמענטרעפע־ניש און געהט איצט אויף אַ צווייטע.

— ווי שפּעט איז עס געווען?

— אַזוי אַנ׳ערך עלף אַ זייגער, — האָט זיך דער אַלטער אַנ׳ענטשלאָסענער פערטראַכט — אויף ריכטיג קאָן איך נישט זאָגען. ס׳איז געווען נישט לאַנג איידער איך האָב זיך געלייגט שלאָפען.

איצט איז מאַריס׳ן אַלץ קלאָהר געוואָרען. גרעגוואַרי פון האָט געבעטען פאַס׳ן ער זאָל אַוועקגעהן און צוריקקומען אין אַ שעה אַרום, ווען סטעללאַ וועט אַוועקפאָהרען אין שטאָט.

— בכלל דערקען איך נישט די לעצטע צייט מיין פּאַלוואַרק, — האָט זיך לאַנגוואַל אָפּגערופען און אַ שאָקעל געטון מיט׳ן קאָפּ — וואו איז אַוועק די פריהערדיגע שטילקייט און רוהיגקייט?

— איך האָף, — האָט ער צוגעגעבען, וועג־דענדיג זיך צו געוואַנדט׳ן — איהר וועט מיר ווייזען אייער פילם, ווען ער וועט זיין פערטיג?

— זעלבסטפערשטענדיג, מיסטער לאַנגוואַל!

— איך ווייס עס נישט, מיט וואָס צו דערקלעה־רען דעם פאַקט, וואָס אין מיר האָט זיך דערוועקט אַזאַ שטאַרקער אינטערעס צו קינעמאַטאָגראַפיע, — האָט דער אַלטער אַ שמייכעל געטון. — מיט אַ חודש צוריק האָב איך נישט אָנגעהויבען צו פער־שטעהן וואָס אַזוינס אַ פילם איז, און מיר האָט גע־עקעלט צו קוקען אויף אַנ׳עקראַן, און איצט אין אייער סטודיע פיהל איך זיך ווי אַ שטיק איינגענער מענש.

אין דער טיר האָט זיך אַריינגערוקט דעם סע־קרעטאַרס קאָפּ:

— וועט איהר אויפנעהמען דאָס פרייליין מענ־דאָזאַ? — האָט ער אַ פרעג געטון.

דזשעק געוואָרען האָט זיך אָנגעבראָנזט.

— ניין! — האָט ער געענטפערט קורץ און שאַרף.

— אָט זי טאַקע האָב איך אויך געזעהען די פאַרינע נאַכט, — האָט דער אַלטער שנעל אַ זאָג געטון — לכתחילה איז מיר איינגעפאַלען, אפשר מאַכט איהר אויפנאַהמעס, — האָט זיך, אַזוי דירעקט איהר זיך אוים? — אפשר מאַכט איהר אויפנאַהמעס ערגיץ אין דערנאָהענט? דער הער פאַס האָט מיר אָבער געזאָגט, אַז קיין אויפנאַהמעס ווערען איצט נישט געמאַכט. זי איז אַ וואונדערבאַרע שיין און ליב מיידעל, נישט וואָהר?

— יאָ, זעהר! — האָט דזשעק טרוקען מסכים געווען.

אַ מאָרגען, צאַרט און גוטהערציג בעשעפער נישט, — האָט לאַנגוואַל פאַרטגעזעצט, נישט בעמערקענדיג, אַז די אַטמאָספערע הויבט אָן צו ווערען פיינדליך, — איצט ווען די מענשהייט ווערט פון טאָג־צו־טאָג אַלץ ווילדער און פערגרעבטער אינ׳ם געיעג נאָך געלד און זינדיגע פערגעניגענס, איז מאָד־נע אָנגענעהם צו בעגעגענען זיך מיט אַזאַ ליב און חנ׳עוודיג ווען, מיט אַזאַ אויסנאַהם...

— אַ ליב און חנ׳עוודיג ווען! — האָט דזשעק נעוואַרט אַ שפּריץ געטאָן מיט אַ געלעכטער, ווען הינטער דעם אַלטען לאַנגוואַל האָט זיך צוגעמאַכט די טיר — איהר האָט עפּעס געהערט טשעקאַוואָ רייזע, בראַקמאַן?! אויב סטעללאַ מענדאָזאַ ווייזט זיך איהם אויס צו זיין אַ פערקערפּערונג פון צאַרט־קייט און גוטקייט, טאָ ווי־אַזוי אַ שטיינער, שטעלט ער זיך פאָר דאָרף אויסזעהן דער טייוועל?! ער מוז אַוודאי זיין געמאַכט פון בלויז צוקער און שאָ־קאָלאַד!?

(פאָרטזעצונג קומט).

אכטונג, פאפיר-סוחרים!

היינט, דאנערשטאג, דעם 24 אקטאבער 7.30 אווענד קומט פאר
אין לאקאל פון דעטאליסטען-פאראיין, פיעטריקאווער 69

א דרינגענדע פערזאמלונג

וואס האט א שייכות מיט יעדען איינציגען פאפיר-סוחר.
אלע מיטגלידער און נישט-מיטגלידער פון דער פאפיר-בראנזשע ווע-
רען אויפגעפאדערט אין זייערע אייגענע אינטערעסען פינקטליך און צאהל-
רייך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג פון דעטאליסטען-
פעראיין, פיעטריקאווער 69
וואלערי צוקער

פערוו.-מיטגליד פון דער פאפיר-סעקציע, פיעטריקאווער 10

וואָרנונג

צו אלע פוטער- און קאלאניאל-סוחרים!

אזוי ווי דינסטאג, דעם 22-טען אקטאבער ביינאכט איז פון אונזער געשעפט דרעוונאווסקא 7 גרויסגע׳גנב׳עט געווארען א קוואנטום קאקאס-פוטער אין פעקלעך מארקע „Man" און ווייכע פוטער מארקע „Gedylla" אין 5 קילאווע בלאקען, דעריבער ווארענען מיר אלע סוחרים די פוטער נישט צו קויפען, ווייל ס׳ווערט געפיהרט אנ׳אויספארשונג און געגען די קוי-פער וועל איך געריכטליך ארויסטרעטען.

גלייכצייטיג ווענדען מיר זיך צו די ה״ה גנבים, אז אזוי ווי די סחורה האט פאר זיי קיין ווערט נישט, זאלען זיי עס אפשיקען צו אונז, אדער זיך ווענדען דורך א פערמיטלער געגען א גרעסערער בעלוינונג. מ׳קען זיך אויך ווענדען טעלעפאניש 47 99. דיסקרעציע שטרענג גצוזיכערט.

F-ma „OLMAR"
DREWNOWSKA 7.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
נערזשער 21
טעל. 34-72
נעמט אן פון 5—8 נאכמיטאג

PRACOWNIKA
na lepszą robotę
do wyrobów dzianych
(swetrów) z własną maszyną Nr. 10 **poszukuję.** Wiadomość: **Ogrodowa Nr. 44,** sklep.

Dr. **ADAM**
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51·78
הויט און וועגעריש קראנקו
רענטגען און ליכטהיילאינסט
נעמט אן פון 4—7 אין אווענט

האללא! האללא!
קלינג טעל. **1,63·30**
„Pogotowie krawiecka Kiersza" **91** פעטראקאווסקא
רגו-נעמעלב. — מאמענטאלע אויפפרישונג פון גארניטור 3 זל. א קלייד 2.80 זל. פאלטען פאר 3 זל. צוזאמען מיט׳ן אפנעמען און אפשיקען. עקספרעס ווערט געוואשען, גע-פארבט, איבערגעארבעט, גע-ניצעוועט, קינסטליך געצע-רעמט. מיר פארבען און וואשען פוטערס לויט ן לייפ-ציגער סיסטעם. 10075

אכטונג, ה״ה פריזיערס!

צו די ימים-טובים עמפפעהל איך
א גרויסען אויסוואהל פון די נייעסטע

קעלנישע וואסערן

ראזיר-זייף „PIXIN", „ORO"
ווי אויך א רייכער אויסוואהל פון
שטאהל- זאכען און פלאטין.
אלעס צו גענויע פאבריקס-פרייזען.

J. Drukier Zawadzka 11
telefon 75-92

קראוואטען-
נייהערינס
אויף מאשין, ווערען גע-זוכט פון זאפארט. צו ערפאהרען ביי וועלנער
166 ווסכאדניא 35.

עס ווערט געזוכט
פון זאפארט
א קעלער אדער א שטוב
אלס סובלאקאטאר.
אפערטען אין אדמינ.
אייטער „P" 169

א געוועלב

מיט א וואוינונג צו פער-דינגען דאלנא 2 ביים
רוג זגערזשער.

כי יהי׳ ריב בין אנשים ונגשו אל המשפט!!!

זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין
רעכטסקאנסולענטען-ביורא צו ה׳
י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17
טעלעפאן 79-48

וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען
אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעט, אדוואקאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפיע-טשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, שותפות-אקטען וועגען דירות אין אונ-רזשאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג
י. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17.

צו די ה״ה גנבים!
אזוי ווי דינסטאג דעם 22 ד. ח. ביינאכט איז פון מיין זיבעלען-געשעפט, זגיערזשער 50, ארויסגע׳גנב׳עט געווארען רעפערטאטור-זייגער-ליך, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט, ווענד איך מיך צו די ה״ה גנבים אז זיי זאלען דאס אפשיקען געגען גוטע בעלוינונג.
דיסקרעציע געזיכערט.
יולעק בורשטין
זגערזשער 50.

א פריילין

וועלכע האט שוין געאר-בייט אין א צוקערניע און אין א מלעטשארניע קען זיך מעלדען פאנסקא 37 ביי פערגאמענט.

איבערציגעבען זאפארט
א גוט-איינגעפירט
געוועלב
מיט א שאפע פרייזווירדיג ביז 700 זל. פריי דירה-געלד א גאנץ יאהר. צו ערפאהרען פולנאצנא 21 ביי ביאלעק. 170

א קוואליפיצירטע קעלנערקע
ווערט געברויכט אין רעסטאראן אויף
קאנסטאנטינער 7

לעכער
מאשינאווע
ווערן אנגענומען
צו ביליגע פרייזן
ג. נארדמאן ציגלן. 29

טליתים-פאבריק

אויספארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאלאמעיער, ווי אויך טליתים-קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי
א. ח. ציטרינאווסקי, קאמיעננא 1,
אין 2. טויער, פארטער. קומט איבערציינגט אייך!
בעמערקונג: ס׳ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צום וואשען.

קאנקורענץ-פרייזען!!!

ערשטקלאסיגער
דאמען און הערן-
פריזיער-אנשטאלט
G. PRAJS
52 צעגעלניאנא 52

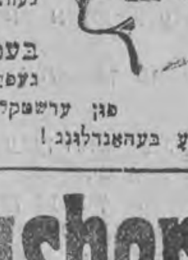

דער דאמען-סאלאן געפינט זיך אונטער לײטונג פון ה׳ ZYGMUNT נעוו. ארבייטער פון דער פירמע Sobolewski
בעמערקונג: דער הערן-סאלאן געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון ערשטקלאסיגע קרעפטען
סאלידע בעהאנדלונג! אויסגעצייכנעטע מאניקיר.

Dr. med.
J. Sadokierski
סטאמאטאלאג
ספעציעל-ארצט פאר מויל- און קיפער-כירורגיע
צאהנפלייש-קראנקהייטען
רענטגען-דיאגנאסטיק. נעהמט אן פון 3-7.
פיעטריקאווער 164, טעל. 27-83.

Dr. M. Eljasberg
66 פיעטריקאווער 66
צוריקגעקומען.

אריגינעלער לוקס — ווערט שטענדיג פערקויפט אין פעקלעך

פערלאנגט ביים קויפען נאר לוקס אין פעקעל, ווילענדיג האבען די אבסאלוטע גאראנטיע, אז ס׳איז אויטענטיש, ווייל אריגינעלער לוקס ווערט פערקויפט אויפ׳ן גאנצען ערד-קוגעל אויסשליסליך אין גראנאט-פעקלעך מיט דער אויפשריפט. ס׳עקזיסטירען גרויסע און קליינע פעקלעך לוקס, וועלכע זענען אייגענטליך שטענדיג און אומעטום נאר דאמאלס די אמת׳ע, אויב זיי זענען אין א פערקלעבט פעקעל מיט א נאמען-קלאטור און דאמאלס קען קיין רייד נישט זיין וועגען קיין שום אונאנגענעהמער איבערראשונג ביים וואשען.

אין דער הויכער אקטיווער און דערביי אונערהערטער מילדער פיאנע פון לוקס קען מען אלעס וואשען — אנהויבענדיג פון דינע דעליקאטע שפיצען, און ענדיגענדיג ביי גראבע וואלענע קאצען. דער איינציגער ארצי ריינער פיאנע פון לוקס קען מען אנפערטרויען די קינדער-וועש, דערנאך לייכטע זיידענע קליידער און אויך שטאטליכע זיידענע און בוימוואלענע וועש.

LUX

PRÓBKA DARMO
Kupon. Do firmy „Sunlajt" Sp. Akc., Skrzynka Poczt. 479, Poczta Główna, Warszawa.—
ביטע מיר צו שיקען אנ׳אומזיסט פעקעל „לוקס",
וואס איז גענוג אויף א פראבע-וואשען.
נאמען און פאמיליע———— אדרעס————
שרייבט דעם אדרעס דייטליך אין פויליש.
Lx 140-0261 8

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראשקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד״ר רושאנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף	11-1½ 5-6
ד״ר קאנטאר כירורגישע-קראנק.	4½-5½ זונ. 1—2
ד״ר ווינבערג אינ. הארץ לונגען	12—1, ½6—½7
ד״ר סטופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. נראדזענטשיק צאהן-ארצט	5—7
נ. ראזעס צאהן-ארצט	8—2

צאהן-פאנדרהאלונג, צאלאטאנגען, קראנען, מאסטען א.א.וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
פארלאנגט פון הויט קראנקהייטען טון קופּ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קאטאר-לונגען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קוסט פאר שפעמלער.
אינפארמאציעס (שטערנטאג) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש. קאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Dla dorosłych:
PANIKA

Dla młodzieży:
Narodziny świata
Film naukowy, ilustrujący powstanie konstelacje planet ogólnego chaosu **we** wszechświecie.

נאר פאר 150 זל.
בעקומט איהר א לאמפיגען
ראדיא-אפאראט
אהן לאמפען און טיילען, ביי דער פירמע
Polskie Radjo
Inż. J. KRZYŻANOWSKI i S-ka
Andrzeja Nr. 4.

צאהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
14 Zawadzka 14
נעהמט אן פון 10-2 און פון 4-7.

אנאנסען-פרייז: פאר׳ן מאקעט—13 גר. פריוואטע אנ... 24 גר. אין דער טעקסט 8 טעלעפאן
אין טעקסט—40 . . . . . 60—
צווישן מעקסט—12 . . . . . 12—
אין לאנד ... 10— ... 169 ... 50 ...

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.